

Shejkh Dr. Abdus-Selam ibn Berxhes

Besimi i Saktë

që duhet të ketë çdo musliman

المعتقد الصحيح

الواجب على كل مسلم اعتقاده

Titulli në original: المعتقل الصحيح الواجب على كل مسلم اعتقاده

Autor: **Shejkh Dr. Abdus-Selam ibn Berxhes El-AbdulKerijm**

Përktheu: **Ardit Ulqinaku**

Redaktoi: **Tigri Berberi**

Kopertina dhe faqosja: **Rajan Alliu**

Boton: **Qendra “Udha e Besimtarëve”[©]**
www.udhaebesimtaeve.com

Tiranë 2014

Hyrje

Me emrin e Allahut, Mëshiruesit, të Gjithëmëshirshmit. Lëvdatat dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të Dërguarin e Allahut.

Besimi i Ehlu Sunetit dhe Xhematit është besimi i paraardhësve tanë të mirë. Ai është besimi i saktë që duhet të ketë secili musliman sepse ai është besimi i të Dërguarit të Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem dhe i shokëve të tij të nderuar. Ai që i kundërshton në këtë besim e ka ekspozuar vehten ndaj dënimit të rëndë të Allahut dhe zemërimit të Tij.

Thotë i Dërguari i Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem për grupacionet që do të ekzistojnë në mesin e muslimanëve, të cilat janë 73 grupe: “Të gjitha do të jenë në zjarr përveç njërit grup, e ai është Xhemati (grupi, kolektivi).” ¹

¹ Hadithin e ka nxjerrë Imam Ahmedi dhe Ebu Daudi nga hadithi i Muauijes dhe e ka saktësuar El-Hakim, Dhehebiu, Shatibiu dhe të tjerë përveç tyre. Hadithin e ka nxjerrë gjithashtu Ahmedi, Ibn Maxheh, Ibn Ebi Asim nga hadithi i Enesit.

Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem e ka përshekruar këtë grup i cili ka shpëtuar nga kërcënimi me zjarr duke thënë:

“Ai i cili është në atë rrugë që jam unë dhe shokët e mi sot.” ²

Ky është një kriter i Ehli Sunetit dhe Xhematit. Pasojnë rrugën e të Dërguarit të Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem dhe të pasardhësve të tij të drejtë. Kapen fort pas saj me dhëmbadhë. Prandaj ata janë grupi i shpëtuar. Ata janë të shpëtuar nga zjarri i Xhehnemit Ditën e Gjykimit dhe të ruajtur nga risitë (shpikjet) në fe në këtë botë. Ata janë pala e ndihmuar, sepse i Dërguari i Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ka thënë për ta:

“Do të vazhdojë të ekzistojë një grup nga umeti (populli) im fitimtar derisa të vijë çështja e Allahut, e ata do të jenë të fituar.” ³

Edh-Dhuhu'r (kjo fjalë gjendet në hadith në tekstin arabisht-shp) ka kuptimin e fitores. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Kështu Ne u dhamë fuqi atyre që besuan kundër armiqve të tyre dhe ata u bënë ngadhënjimtarët.” (Surja Saf, ajeti 14).

“Dhe se ushtritë Tona, ato do të jenë fitimtare.” (Surja Saffat, ajeti 173).

Ata do të jenë mbizotërues, me fuqi ose me argument.

² Hadithin e ka nxjerrë El-E'xhurri në “Esh-Sheriah” nga Abdullah ibn Amr dhe Taberaniu në “Es-Sagir” dhe në “El-Eusat” nga hadithi i Enes ibn Malikut.

³ Hadithin e ka nxjerrë Buhariu dhe Muslimi nga hadithi i El-Mugirah ibn Shu'beh.

Ata janë një grup (kolektiv), nuk përçahen dhe për këtë shkak janë quajtur Xhemati (grupi, kolektivi).

Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Pas së vërtetës, ç’gjë tjetër mund të ketë përveçse të gabuarës?” (Surja Junus, ajeti 32).

Ata nuk etiketohen me emra të tjerë përveç Islamit, Sunetit (rrugës së të Dërguarit të Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem) dhe asaj që të orienton për tek ato të dyja (Islamit dhe Sunetit).

Ka thënë Imam Maliku (Allahu e mëshiroftë):

“Ehlu Suneti nuk ka ndonjë emërtim me të cilin njihen, as Xhehmi, as Kaderi, e as Rafidi (tre emërtimet e fundit janë emra të disa grupeve të devijuara).

Gjithashtu është pyetur për Sunetin, e është përgjigjur:

“Ai është ajo gjë që nuk ka emërtim tjetër përveç Sunetit.” Kjo do të thotë që Ehlu Suneti nuk kanë ndonjë emërtim të cilit i përkasin, përveç Sunetit (rrugës së të Dërguarit të Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem).

Akides (besimit) së paraardhësve tanë të mirë i është kushtuar një vëmendje e madhe duke e ruajtur atë me dokumentime dhe duke sqaruar argumentet e saj. Atë akide e kanë shpjeguar shumë nga dijetarët e mëdhenj në libra të shumtë, qoftë në libra të veçantë apo bashkë me tema të tjera. Prej tyre janë librat e titulluar “Suneti (Es-Suneh)”, pra “Besimi”, të cilët e kalojnë numrin e 250 librave. Prej tyre

janë: “Suneti” i Ibn Ebi Asim, “Suneti” i Abdullah ibn Ahmed (imamit të njohur-shp), “Suneti” i El-Khale’l, “Suneti” i Ahmed ibnul- Fera’t Ebi Mesu’d Er-Razi, “Suneti” i Ismail ibn Esijd El-Medini, “Suneti” i Ibnul-Kasim (shokut të Malikut), “Suneti” i Muhamed ibn Selam El-Bejkendi, “Cilësitë dhe kundërpërgjigja ndaj Xhehmive” i Nuajm ibn Hammed, “Suneti” i El-Ethram, “Suneti” i Harb ibn Ismail El-Kermen, “Suneti” i Ibn Ebi Hatim, “Suneti” i Ibn Xherir Et-Taberi, “Meditimi në botën e fesë” i Ibn Xheririt gjithashtu, “Suneti” i Taberaniut, “Suneti” i Ebush-Shejkh El-Asbeheni, “Suneti” i Ebu-Kasim El-Lelikai, “Suneti” i Muhamed ibn Nasr El-Meruezi, “Besimi i paraardhësve tanë të mirë, dijetarëve të hadithit” i Es-Sabuni, “Qartësimi” i Ibn Bet-tah, “Teuhidi” i Ibn Khuzejmes, “Teudihi” i Ibn Mendeh, “Besimi” i Ibn Ebi Shejbes, “Besimi” i Ebu Ubejdil-Kasim ibn Sel-lam, “Shpjegimi i Sunetit” i El-Muzejjni (shokut të Shafi’iut), “Shpjegimi i Sunetit” i Begaiut, “Shpjegimi i rrugëve të Ehli Sunetit” i Ibn She’hin, “Argumenti në sqarimin e rrugës së drejtë dhe shpjegimi i besimit të Ehli Sunetit” i ruajtësit të sunetit Ebul-Kasim El- Esbahani, “Bazat e Sunetit” i Ebu Abdil-leh ibn Ebi Zemenejn, “Sheriati” i El-E’xhurri, “Besimi i Ehli Sunetit” i Ebu Bekr El- Ismaili, “Suneti” i Berbaharit, “Besimi” i Ibn Mendeh, “Besimi” i El-Adeni, “Arshi” i Ibn Ebi Shejbes, “Kaderi” i Ibn Uehbit, “Kaderi” i Ebu Daudit, “Shikimi”, “Të vendosurit në rradhë”, “Zbritja” të Ed-Derakutni (të tre të fundit janë libra të tij-shp), “Përgjigja e banorëve të Damaskut në lidhje me cilësitë (e Allahut)” i El-Khatib El-Bagdadit e shumë e shumë të tjerë.

Në këtë mënyrë shkruan ata që erdhën pas tyre prej Ehlu Sunetit siç janë librat e Ibn Abdil-Berr, Ibn Kudameh El-Makdesi, Ibn Tejmije, Ibn Kajimi, Edh-Dhehebij, Ibn Kethiri, Muhamed ibn Abdil-Uehab dhe të tjerë përveç tyre. Në to sqarohet besimi i saktë, argumentet e tija dhe zbardhja e dyshimeve të pasuesve të epsheve dhe dëshirave.

Në do të përmendim shkurtimisht një pjesë të besimit të asaj elite. Suksesi është vetëm prej Allahut, Atij i jam mbështetur dhe tek ai kthehem me pendim.

Besimi i saktë në teuhidin rububijeh

1- Ehlu Suneti dhe Xhemati beson se Allahu i Madhëruar është i vetmi i cili krijon, posedon, dhe rregullon çështjet e kësaj gjithësie. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Vërtet që Zoti juaj është Allahu, i Cili krijoi qiejt dhe tokën në gjashtë Ditë dhe pastaj Ai Istewa (u ngrit lart e qëndroi mbi) Arsh (Fronin e Tij Madhështor vërtet ashtu siç i shkon Madhështisë së Tij). Ai sjell natën si mbulesë të ditës dhe secila duke synuar tjetrën pandërprerë; dhe Ai krijoi edhe diellin, edhe hënën, edhe yjet të nënshtruar ndaj Urdhërit të Tij. Padyshim që i Tij është Krijimi dhe Komandimi. I Shenjtëruar dhe i Lartësuar qoftë Allahu, Zoti i Aleminit (i gjithë botëve, i gjithçkaje që ekziston, i njerëzve dhe i xhindeve).” (Surja A’raf, ajeti 54).

Gjithashtu ka thënë:

“Allahut i përket mbisundimi i qiejve dhe i tokës. Ai krijon çfarë Ai do.” (Surja Shura, ajeti 49).

Gjithashtu ka thënë:

“Ai është që jep jetë dhe sjell vdekje dhe Ai është i Zoti për të bërë çdo gjë.” (Surja Hadid, ajeti 2).

Ky teuhid është “Teuhidi Rububijeh”. Ai gjendet në zemrat e njerëzve dhe nuk e kundërshton njeri, musliman apo jomusliman ashtu siç ka thënë Allahu i Madhëruar për jobesimtarët:

“Dhe nëse ti i pyet ata: “Kush i ka krijuar qiejt dhe tokën”, me siguri do të përgjigjen: “Allahu.” (Surja Lukman, ajeti 25).

Gjithashtu ka thënë në lidhje me ta:

“Dhe shumica e tyre nuk e besojnë Allahun, veçse duke i bashkuar Atij shokë e ortakë si të barabartë me Të.” (Surja Jusuf, ajeti 106).

Ka thënë Muxhahidi⁴: Besimi i tyre është fjala e tyre: “Allahu na ka krijuar ne, na furnizon ne (na jep rizkun) dhe na vdes ne”. Ky është besim i cili përzihet me shoqërimin shok të Allahut në adhurimet e tyre.

Politeistët nuk besonin se zotat e tyre krijonin ashtu siç krijon Allahu. Përkundrazi, ata besonin se vetëm Allahu krijon, dhe se zotat e tyre merren si ndërmjetës për tek Ai (Allahu), ashtu siç ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Medoemos se feja e vërtetë (adhurimi, përkushtimi e nënshtrimi) është vetëm për Allahun. Dhe ata që zgjedhin për mbrojtës e ndihmues të tjerë në vend të Tij (thonë): “Ne i adhurojmë ata vetëm që ata të mund të na afrojnë tek Allahu.” (Surja Zumer, ajeti 3).

Gjithashtu ka thënë:

“Thuaju (O Muhammed): “Më thoni, çfarë mendoni për (të ashtuquajturit) zotat - shokë të cilët ju i lutni në vend të Allahut, më tregoni çfarë kanë krijuar ata nga toka? Apo mos kanë ndonjë pjesë në qiej? Apo mos u kemi

⁴ Një nga komentuesit e njohur të Kur'anit.

dhënë Ne atyre ndonjë Libër dhe ata veprojnë mbi dëshmitë e qarta prej tij? Jo! Përkundrazi, Dhalimunët (mosbesimtarët keqbërës) nuk i premtojnë gjë njëri-tjetrit veçse hamendje mashtruese.” (Surja Fatir, ajeti 40).

Gjithashtu ka thënë për politeistët e Kurejshëve⁵:

“Vërtet se kur iu tha atyre: “La ilahe il-la Allah! (Nuk ka të adhuruar tjetër të merituar përveç Allahut)”, ata u frynë me krenari (duke e mohuar atë). Dhe thanë (e thonë): “A t’i braktisim zotat tanë të adhuruar për shkak të një gënjeshtari të çmendur?” (Surja Saffat, ajeti 35-36).

Gjithashtu ka thënë për ta:

“A i ka bërë ai (të gjithë) zotat në Një Zot?! Vërtet që kjo është një gjë e çuditshme!” (Surja Sad, ajeti 5).

Allahu i Madhëruar e vendosi këtë lloj të teuhidit (njësimit të Allahut) për përforcimin e tij dhe argumentimin me anë të tij për obligueshmërinë e besimit të teuhidit uluhijeh (njësimit të Allahut në adhurim). Kjo vjen si rrjedhojë e faktit se teuhidi rububijeh përfshin adhurimin e vetëm të Allahut (pa i shoqëruar shok në adhurim). Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“O njerëz! Adhuroni Allahun, Zotin tuaj, i Cili ju krijoi ju dhe ata që ishin para jush, që të mund të bëheni të përkushtuar (Et- Muttekunë).” (Surja Bekare, ajeti 21).

Gjithashtu ka thënë:

“I Tillë është Allahu, Zoti juaj. I Tij është Mbisundimi. La ilahe il-la huve - Nuk ka të adhuruar tjetër të merituar përveç Atij. Si atëherë jeni larguar?” (Surja Zumer, ajeti 6).

⁵ ndër fiset më të njohura arabe në atë kohë.

Gjithashtu ka thënë:

“Pra, le të adhurojnë (Allahun) Zotin e kësaj Shtëpie (të Kabës në Mekë), Atë i Cili i ka ushqyer kundër urisë dhe i ka bërë të sigurt ndaj frikës.” (Surja Kurejsh, ajeti 3-4).

Allahu i Madhëruar përmendi se Ai është i vetmi që i krijon dhe i furnizon ata dhe se ata nuk kanë ndonjë dyshim në këtë pikë. Ai (Allahu) e bëri këtë fakt argument kundra tyre në obligueshmërinë e singëritetit në adhurimin e tij, adhurimin e Tij duke mos i shoqëruar shok. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Thuaj (O Muhammed): “Gjithë Lavdërimet dhe Falënderimet qofshin për Allahun dhe paqja qoftë mbi robët e Tij të cilët Ai i ka zgjedhur (për Mesazhin e Tij)! A është Allahu më i mirë, apo gjithë ata (zota) që ju ia mvëshni dhe ia barazoni (Atij)?”

A nuk është Ai (më i mirë se zotat tuaj) i Cili krijoi qiejt dhe tokën dhe dërgon ujë nga qielli për ju dhe Ne me të bëjmë të lulëzojnë kopshte të begatë gjithë bukuri e kënaqësi? Nuk është në aftësitë tuaja të sillni rritjen e pemëve të tyre. A ka ndonjë zot tjetër që meriton të adhurohet bashkë me Allahun? Jo, kurrë! Por ata janë njerëz që i përshkruajnë (Atij) shokë si të barabartë me Të!

A nuk është Ai (më i mirë se zotat tuaj) i Cili e ka bërë tokën vendbanim të qëndrueshëm, ka vendosur mes saj lumenj, ka vendosur edhe male të qëndrueshme në të, ka vendosur edhe pengesë të pakalueshme në mes dy

deteve. A ka ndonjë zot tjetër që meriton të adhurohet bashkë me Allahun? Jo kurrë! Por shumica e tyre nuk e dinë.

A nuk është Ai (më i mirë se zotat tuaj) i Cili i përgjigjet të pikëlluarit kur ai i drejtohet Atij dhe i Cili e largon të keqen dhe u bën ju trashëgues të tokës brez pas brezi. A ka ndonjë zot tjetër që meriton të adhurohet bashkë me Allahun? Sa pak mendoni!

A nuk është Ai (më i mirë se zotat tuaj) i Cili ju udhëzon ju në errësirën e tokës e të detit dhe i Cili dërgon erërat si lajmëtarë të përgëzimit duke paraprirë Mëshirën e Tij (shiun)? A ka ndonjë zot tjetër që meriton të adhurohet bashkë me Allahun? I Lartësuar në Madhështi qoftë Allahu mbi gjithçka që ata ia mveshin Atij si të barabartë!” (Surja Neml, ajeti 59-63).

Në këto ajete, Allahu i Madhëruar i tërheq vemendjen politeistëve të cilët e pohojnë se Ai është i vetmi i cili krijoi qiejt e tokën dhe se Ai është i vetmi i cili mund të bëjë dobi apo dëm. Ai i tërheq vemendjen duke i bërë të qartë se ky pohim nuk i bën dobi atyre sepse ata morën zota të tjerë bashkë me Të, të cilëve i luteshin ashtu siç i luteshin Atij. Ky është tamam kundërshtimi i cili bie ndesh me fenë dhe mendjen sepse Ai i cili posedon të gjitha këta çështje siç janë krijimi, furnizimi (rrizku), ngjallja dhe vdekja, Ai është i vetmi i cili meriton që t'i drejtohen të gjitha adhurimet.

Për këtë shkak Allahu i Madhëruar i tërheq vërejtjen duke i thënë: “A ka ndonjë zot tjetër që meriton të adhurohet bashkë

me Allahun?”. Nuk i tërheq vemendjen duke i thënë: “A ka ndonjë krijues tjetër përveç Allahut?”, sepse ata nuk kanë kundërshtim në këtë çështje.

Allahu i Madhëruar e ka hedhur poshtë shirkun (shoqërimin shok të Allahut) në rububijeh (pra, të besosh se dikush tjetër mund të krijojë, ngjallë apo vdesë përveç Allahut të Madhëruar-shp), e sikur kjo gjë të ishte e mundur do të shkatërroheshin qiejt e toka. Kjo gjë kuptohet vetvetiu. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Asnjë fëmijë (pasardhës) nuk lindi Allahu dhe nuk gjindet asnjë ilah (zot) tjetër përkrah me Të; (po të kishin qenë shumë zota) atëherë ç’të shihje! Secili zot do të kishte hequr mënjanë çfarë do të kishte krijuar vetë dhe disa do të përpiqeshin të mposhtnin të tjerët! I Lartësuar është Allahu mbi çdo gjë që ata i mveshin e ia përshkruajnë Atij!” (Surja Mu’minun, ajeti 91).

Gjithashtu ka thënë:

“Po të kishte pasur në to (në qiej dhe në tokë) perëndi të tjera përveç Allahut, atëherë padyshim që të dyja do të ishin shkatërruar.” (Surja Enbija, ajeti 22).

Besimi i saktë në njësimin e Allahut në emrat dhe cilësitë e Tij

2- Nga besimi i Ehli Sunetit dhe Xhematit është se ata i pohojnë emrat më të bukur dhe cilësitë më të larta të cilat Ai (Allahu) i ka treguar për Vehten e Tij dhe i Dërguari i Tij sal-lAllahu alejhi ue sel-lem i ka konfirmuar për Të (Allahun). Ata (Ehlu Suneti dhe Xhemati) nuk e tejkalojnë atë çfarë që ka ardhur në Kur'an dhe në hadithin e saktë të Dërguarit të Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem.⁶

Ata i pohojnë shprehjet e emrave dhe cilësive të Allahut dhe i dinë kuptimet e tyre në gjuhën arabe në të cilën u zbrit Kur'ani. Kurse formën e tyre se si janë ia lënë Allahut të Madhëruar sepse Allahu e ka ruajtur dijen e formës së tyre për Vehten e Tij e askush nga njerëzit nuk e di se si janë ato.

Ata bazohen në këtë çështje delikate mbi baza të forta fetare. Ai i cili i ndjek këto baza ruhet nga devijimi.

E para:

Pohimi i emrave më të bukur dhe cilësive më të larta të Allahut që Ai (Allahu) i ka treguar për Vehten e Tij dhe i Dërguari i Tij sal-lAllahu alejhi ue sel-lem i ka konfirmuar për Të (Allahun) pa shtuar apo pakësuar diçka në to sepse askush nuk është më i ditur për Allahun sesa Ai për Vehten e Tij:

“Thuaju: A ju e dini më mirë apo Allahu?” (Surja Bekare, ajeti 140).

⁶ Sh.p.:Pra, i besojnë pa e tejkualuar atë kuptim që ka pasur për qëllim Allahu dhe i Dërguari i Tij sal-lAllahu alejhi ue sel-lem.

Pas Allahut, askush nuk është më i ditur për Të sesa i Dërguari i Tij sal-lAllahu alejhi ue sel-lem. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“As nuk flet ai nga dëshira (e vetë atij). Është vetëm Shpallje që i frymëzohet.” (Surja Nexhm, ajeti 3-4).

E dyta:

Lartësimi i Allahut të Madhëruar nga përngjasimi i krijesave në cilësitë e Tij. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Asgjë nuk i përngjet Atij dhe Ai është Gjithëdëgjuesi, Gjithëshikuesi.” (Surja Shura, ajeti 11).

“Dhe s’ka asnjë të barabartë ose të krahasueshëm me Të (Një, i Vetëm, i Pashok).” (Surja Ikhlas, ajeti 4).

E treta:

Mospërpjekja e kuptimit se si janë në të vërtetë cilësitë e Tij. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Ata kurrë nuk do të përfshijnë gjë nga Dija e Tij.” (Surja Ta-ha, ajeti 110).

Gjithasht ka thënë:

“A mos dini ndonjë që është i ngjashëm (ose me një emër) me Të?” (Surja Merjem, ajeti 65).

Në këtë kontekst është fjala e Allahut të Madhëruar:

“I Gjithëmëshirshmi (Allah) Isteva (u ngrit lartë dhe qëndroi mbi) Arsh (Fronin e Tij Madhështor, vërtet ashtu siç i shkon Madhështisë së Tij).” (Surja Ta-Ha, ajeti 5). Ky

ajet përsëritet në disa vende në Kur'an. Nga ky ajet përfitohet se Allahu qëndron dhe është vërtetë i ngritur mbi fronin e Tij (ashtu siç i shkon Madhështisë së Tij-shp). E dimë kuptimin e qëndrimit të Tij dhe nuk e njohim formën.

Kuptimi i tij është qëndrimi lart. Në këtë kuptim ka ardhur në gjuhën arabe. Për këtë gjë kanë rënë dakort Ehlu Suneti dhe Xhemati.

Kurse formën e kësaj ngritjeje dhe qëndrimi nuk e di kush tjetër përveç Allahut të Pashok.

Gjithashtu në këtë kontekst është fjala e Allahut të Madhëruar:

“Vërtet Allahu është gjithnjë Gjithëdëgjues, Gjithëshikues.” (Surja Nisa, ajeti 58).

Përfitohet nga ajeti pohimi i cilësisë së dëgjimit për Allahun. Në gjuhën arabe, dëgjimi ka kuptimin e kapjes së zërave.

Ne pohojmë se Allahu ka dëgjim dhe i kap zërat e asgjë nuk i përngjason Atij.

Kurse formën e kësaj cilësie ia lëmë Allahut të Madhëruar. Nuk themi: “Si dëgjon?”, e as që futemi në këtë gjë sepse Allahu i Madhëruar nuk ka njoftuar për këtë, por e ka ruajtur këtë dije për Vehten e Tij.

Gjithashtu shikimi:

Shikimi është kapja e çdo gjëje të dukshme. Transmetohet në Sahihun e Muslimit nga Ebu Musa El-Esha'ri se Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ka thënë:

“Me të vërtetë që Allahu nuk flen dhe nuk i takon Atij që të flejë. E shton dhe e pakëson furnizimin (rizkun) {ose (sipas një shpjegimi tjetër) e ul dhe e ngre peshoren e veprave të njerëzve dhe furnizimit të tyre, ky është shembull i masës së caktimit të Tij për njerëzit, për më tepër shiko shpjegimin e Neueuiut të Sahihut të Muslimit-shp}. Ngrihet tek Ai vepra e natës para veprës së ditës dhe vepra e ditës para veprës së natës (që do të thotë: ngrihet vepra e natës para veprës së ditës që vjen pas saj dhe vepra e ditës para veprës së natës që vjen pas saj, e Allahu e di më së miri, për më tepër shiko shpjegimin e Neueuiut të Sahihut të Muslimit-shp). Perdja e Tij është drita. Nëse do ta zbulonte atë (perden) atëherë drita e Fytyrës së Tij do të digjte çdo krijesë të Tij deri aty ku të përfundonte shikimi i Tij.”

Pra, ne pohojmë se Allahu posedon shikim real me anë të cilit kap gjërat e dukshme. Kurse formën e këtij shikimi nuk e dimë.

Këto janë shembuj nga metoda e Ehlu Sunetit në emrat dhe cilësitë e Allahut të Madhëruar.

Besimi i saktë në teuhidin uluhijeh (njësimin e Allahut në adhurim)

3- Prej besimi të Ehli Sunetit është se adhurojnë vetëm Allahun. Ata nuk adhurojnë zot tjetër përveç Tij, përkundrazi të gjitha adhurimet të cilat i ka urdhëruar Allahu, qofshin të obligueshme apo të pëlqyeshme ia atribuojnë vetëm Atij pa i shoqëruar shok.

Nuk i bëjnë sexhde askujt përveç Allahut. Nuk bëjnë tauaf (tauafi është rrotullimi rreth Qabes, dhe është adhurim prej adhurimeve-shp) për askënd tjetër përveç Allahut. Nuk bëjnë kurban vetëm se për Allahun. Nuk betohen vetëm se për Allahun (betohen vetëm në emrin e Tij dhe jo në emrin e krijesave, si “Për kokën e këtij e atij” etj -shp). I mbështeten vetëm Allahut. E lusin vetëm Allahun. Ky është teuhidi uluhijeh.

Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Adhuroni Allahun dhe mos i vini Atij shok në adhurim!”
(Surja Nisa, ajeti 36).

Gjithashtu ka thënë:

“Ndërsa Zoti yt ka përcaktuar që ti të mos adhurosh askënd e asgjë veç Atij.” (Surja Isra, ajeti 23).

Gjithashtu ka thënë:

“Ndërkohë që ata (jehuditë dhe të krishterët) qenë urdhëruar (në Teurat dhe Inxhil) të mos adhurojnë kënd

tjetër por vetëm Një Ilah (një të adhuruar të vetëm - Allahun)." (Surja Teubeh, ajeti 31).

Gjithashtu ka thënë:

"Dhe ata nuk u urdhëruan për tjetër, pos asaj që duheshin të adhuronin vetëm Allahun dhe të mos adhuronin tjetër përveç a përkrah Tij." (Surja Bejjineh, ajeti 5).

Gjithashtu ka thënë:

"Dhe Unë (Allahu) nuk i krijova njerëzit dhe xhindet, veçse që ata duhet të më adhurojnë vetëm Mua." (Surja Dharijat, ajeti 56). Dhe domethënia "të më adhurojnë" është "të më njësojnë Mua në adhurim".

E kundërta e kësaj është shirku (të adhurosh dikë tjetër bashkë me Allahun-shp), Allahu na ruajt prej tij. Ai është mëkati më i madh me të cilin kundërshtohet Allahu. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

"Padyshim që Allahu nuk falë t'i vëhen Atij shokë në adhurim, por Ai fal përveç kësaj. Dhe kushdo që i vë shok Allahut në adhurim, vërtet ai ka shpifur një gjynah të tmerrshëm." (Surja Nisa, ajeti 48).

Gjithashtu ka thënë:

"Sigurisht që Allahu nuk e fal (gjynahun e) të vënit shok Atij në adhurim, por Ai i falë kujtdo që Ai dëshiron gjynahe të tjera përveç këtij. Dhe kushdo që i vë shok në

adhurim Allahut, vërtet ai ka humbur rrugën tepër larg.”
(Surja Nisa, ajeti 116).

Gjithashtu ka thënë:

“Jini Hunafa Lil-lah (për të adhuruar vetëm Allahun) duke mos i vënë Atij shok në adhurim, dhe kushdo që i emëron shokë e të barabartë Allahut, kjo është sikur ai të kishte rënë nga qielli dhe ta kishin kapur zogjtë ose sikur era ta kishte hedhur në një vend të largët e të humbur.”
(Surja Haxh, ajeti 31).

Gjithashtu ka thënë:

“Dhe (kujto) kur Lukmani i tha birit të vet kur po e këshillonte: “O biri im! Mos bashko të tjerë në adhurim me Allahun. Vërtet që bashkimi i të tjerëve në adhurim me Allahun është Dhulm (padrejtësi, gabim) i madh (më i madhi).” (Surja Lukman, ajeti 13).

Allahu i Madhëruar ka sqaruar se shirku hedh poshtë të gjitha veprat dhe se të nxjerr nga Islami. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Por sikur ata të kishin bashkuar të tjerë në adhurimin e Allahut, gjithçka që ata kanë punuar do të kishte qenë pa asnjë vlerë për ta.” (Surja En’am, ajeti 88).

Gjithashtu ka thënë:

“Dhe sigurisht që tashmë të është shpallur ty (O Muhammed) si dhe atyre (të Dërguarve) para teje: “Në qoftë se bashkoni të tjerë në adhurim me Allahun,

sigurisht që gjithë veprat tuaja do të jenë të pavlera dhe padyshim që do të ishe nga të humburit.” (Surja Zumer, ajeti 65).

Transmetohet në Sahihun e Muslimit nga Xhabir ibn Abdil-leh (radijAllahu anhu) se i Dërguari i Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ka thënë:

“Ai që e takon Allahun pa i shoqëruar shok Atij do të hyjë në Xhenet, e ai i cili e takon Allahun duke i shoqëruar Atij shok do të hyjë në zjarr”.

Gjithashtu transmetohet në Sahihun e Buhariut nga Ibn Mes’udi (radijAllahu anhu) se i Dërguari i Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ka thënë:

“Do të hyjë në zjarr ai që vdes e lut dikë tjetër përveç Allahut”.

Ai i cili i atribon një adhurim dikujt tjetër përveç Allahut është politeist mosbesimtar.

Për shembull, lutja është një adhurim për të cilin Allahu na ka urdhëruar. Ai i cili lut vetëm Allahun ai është njësues (pra, adhuron vetëm Allahun-shp), e ai që lut dikë tjetër përveç Tij, ai ka bërë shirk.

Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Dhe mos lut tjetër përveç Allahut, çfarëdo qoftë, që kurrë nuk do të të sjell ty përfitim dhe as nuk do të të dëmtojë, por në rast se vepron kështu, atëherë patjetër që do të jesh prej Dhalimunëve (mohuesve, keqbërësve).” (Surja Junus, ajeti 106).

Gjithashtu ka thënë:

“Dhe kushdo që lut (ose adhuron) në vend të Allahut çdo ilah (zot) tjetër për të cilin nuk ka asnjë provë, atëherë llogaria e tij është vetëm te Zoti i tij. Vërtet që Kafirët (mohuesit e Njesisë së Allahut) nuk do të kanë kurrë sukses.” (Surja Mu’minun, ajeti 117).

Gjithashtu ka thënë:

“Dhe vërtet që xhamitë janë për Allahun, kështu që mos lutni asnjë tjetër bashkë me Allahun. Kur robi i Allahut (Muhammedi) u ngrit duke lutur (Allahun) në falje për Të, ata (xhindet) veç u mblodhën turmë rreth tij si të ngjitur njëri mbi tjetrin (me qëllim që të dëgjonin këndimin e Pejgamberit) Thuaj: “Unë lus vetëm Zotin tim dhe nuk bashkoj askënd si shok a të barabartë përkrah me Të.” (Surja Xhin, ajeti 18-20).

Gjithashtu ka thënë:

“Vetëm për Të është Fjala e Vërtetë, Adhurimi i Vërtetë. Dhe ata të adhuruar të tjerë nga ata (politeistët dhe besimet tjera jashtë Islamit) u kthejnë përgjigje aq sa do të vinin ujë në gojë (prej pusit të thellë) duke shtrirë duart në grykën e tij, por ai (uji) nuk arrin kurrë tek ata. Dhe thirrja (adhurimi e lutja) e Kafirëve (mohuesve e mosbesimtarëve që i vënë shokë Allahut) s’është tjetër, veçse gabim (trashanik e lajthitje pa asnjë vlerë).” (Surja Raad, ajeti 14).

Gjithashtu ka thënë:

“Ata (idhujt, të adhuruar të tjerë çfarëdo e kushdo qoftë veç Allahut Një e të Vetëm) të cilët ata (Mushrikët -

politeistat e çfarëdo lloji qofshin) i adhurojnë e i lusin në vend të Allahut, nuk kanë krijuar ndonjë gjë; madje ata vetë janë të krijuar. (Ata - idhujt dhe të adhuruarit e tjerë janë) të vdekur, pa jetë dhe as nuk e dinë se kur do të ngrihen.” (Surja Nahl, ajeti 20-21).

Gjithashtu ka thënë:

“Kështu pra, mos lutni ilah (zot) tjetër me Allahun se përndryshe do të jeni prej atyre që ndëshkohen.” (Surja Shuara, ajeti 213).

Gjithashtu ka thënë:

“Ai ndërfit natën te dita (shkurtimi në orët e natës iu shtohet orëve të ditës) dhe Ai ndërfit ditën te nata (shkurtimi në orët e ditës iu shtohet orëve të natës) dhe Ai ka nënshtruar diellin dhe hënën secili duke ndjekur rrugën e vet për një afat të përcaktuar. I tillë është Allahu, Zoti juaj. I Tij është mbizotërimi. E ata të cilët ju i lutni e u thërrisni në vend të Tij, nuk kanë asnjë grimë fuqi (Kitmir - lëvozhgë e hollë që mbështjell farën e hurmës). Nëse ju luteni dhe u thërrisni atyre, ata nuk e dëgjojnë thirrjen tuaj, por edhe sikur ta dëgjonin atë, ata nuk mund t’ju përgjigjen juve dhe Ditën e Llogarisë ata do të mohojnë adhurimin tuaj ndaj tyre. Dhe askush nuk mund të të njoftojë ty (O Muhammed) si Ai i Cili është i Mirënjohuri, i Gjithëdituri i çdo gjëje.” (Surja Fatir, ajeti 13-14).

Gjithashtu ka thënë:

“Dhe padyshim, nëse i pyet ata: “Kush i krijoi qiejt dhe tokën”, sigurisht që do të thonë: “Allahu”. Thuaju: “Më

thoni pra, gjërat që ju i lutni në vend të Allahut, - nëse Allahu do të donte të më bënte mua ndonjë të keqe, a do të mundeshin ata ta largonin të keqen e Tij, apo nëse Ai do të donte të më bënte mua ndonjë të mirë, a do të mundeshin ata ta ndalonin Mëshirën e Tij?” Thuaju: “Më se i Mjaftueshëm për mua është Allahu dhe ata që i mbështeten, le të mbështeten vetëm tek Ai.” (Surja Zumer, ajeti 38).

Gjithashtu ka thënë:

“Thuaju: “Mendoni! Gjithë ata që ju i lutni në vend të Allahut, më thoni pra: Çfarë kanë krijuar ata nga toka? Apo mos kanë ndonjë pjesë në qiej? Më sillni ju një Libër (para këtij) ose ndonjë dije të trashëguar (në mbështetje të pohimeve tuaja), nëse jeni që thoni të drejtën!”. Dhe kush është në rrugë më të gabuar se sa ai i cili lut në vend të Allahut të atillë që nuk do t'i përgjigjen atij deri në Ditën e Ringjalljes dhe të cilët madje janë krejt të pavetëdijshëm për lutjet që u bëhen atyre?. Dhe kur njerëzimi të grumbullohet (Ditën e Kijametit), ata (idhujt e tyre) do të bëhen armiq të tyre dhe do ta mohojnë adhurimin e tyre.” (Surja Ahkaf, ajeti 4-6).

Transmetohet autentikisht në Sunene (libra ku janë mbledhur hadithe të të Dërguarit të Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem-shp) nga En-Nu'man ibn Beshir (radijAllahu anhu) se ka thënë: Ka thënë i Dërguari i Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem:

“Lutja është vetë adhurimi.”

Shkaku i armiqësisë mes të dërguarve të Allahut dhe popujve të tyre ishte ky teuhid (teuhidi uluhije) (pra sepse popujt e tyre nuk e pranuan atë - shp). Allahu dërgoi profetët për të sqaruar këtë teuhid dhe për të thirrur në të. Ai zbriti librat (qiellorë - shp) për të shpallur këtë teuhid, për ta shpjeguar atë dhe për tu argumentuar rreth tij ashtu siç ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Dhe me të vërtetë që Ne kemi dërguar te çdo Ummet (bashkësi njerëzish, popull, komb) të Dërguar (duke shpallur): “Adhuroni vetëm Allahun dhe shmanguni dhe i rrini larg Tagutit (shejtanëve ose çdo gjëje tjetër që adhurohet pos Allahut).” (Surja Nahl, ajeti 36).

Gjithashtu ka thënë:

“Dhe Ne nuk kemi sjellë ndonjë të Dërguar para teje (O Muhammed) e që të mos e kemi frymëzuar Ne (duke i thënë): “La ilahe il-la Ene (nuk ka të adhuruar tjetër të merituar veç Meje - Allahu), pra më adhuroni Mua të Vetëm.” (Surja Enbija, ajeti 25).

Gjithashtu ka thënë:

“Ai i dërgon melekët me frymëzimin e Urdhërit të Tij kujtdo nga robët e Tij që Ai dëshiron (duke thënë): “Këshilloje njerëzimin se nuk ka të adhuruar tjetër të merituar veç Meje. Pra më kini frikë Mua (plotësoni detyrimet e largohuni nga të gjitha ndalimet e përcaktuara).” (Surja Nahl, ajeti 2).

Gjëja e parë në të cilin të dërguarit thërrisnin popujt e tyre ishte ky teuhid. Secili i dërguar i thoshte popullit të vet:

“Adhuroni Allahun! Nuk keni Ilah (të adhuruar, perëndi) tjetër veç Atij.” (Surja A’raf, ajeti 59, 65, 73, 85). Kështu ka thënë Nuhu, Hudi, Salihu, Shuajbi dhe të gjithë të dërguarit (paqja dhe shpëtimi i Allahut qofshin mbi të gjithë).

Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Dhe (kujto) Ibrahimin kur ai i tha popullit të vet: “Adhuroni Allahun (Një e të Vetëm) dhe kijeni frikë Atë. Kjo është më mirë për ju, veç sikur ta dinit. Ju adhuroni në vend të Allahut vetëm idhuj dhe ju vetëm trilloni gënjeshtër. Sigurisht se ata të cilët ju i adhuroni në vend të Allahut, nuk kanë asnjë fuqi për t’ju sjellë të mira, kështu që kërkoni dhurim të mirash prej Allahut, adhurojeni Atë (të Vetëm) dhe falënderojeni Atë. Vetëm Atij do t’i ktheheni.” (Surja Ankebut, ajeti 16-17).

Ka thënë Allahu i Madhëruar duke treguar fjalën e pejgamberit të Tij Jusufit alejhis-selam:

“O shokët e mi të burgut! A janë më mirë shumë perëndi të ndryshme apo Allahu, Një, i Vetmi, i Papërballueshmi, më i Larti? Ju nuk adhuroni përveç Tij, veçse se emra të cilët ju i keni shpikur, ju dhe baballarët tuaj për të cilët Allahu nuk ka dërguar asnjë provë e mbështetje. Urdhëri e gjykimi nuk është për kënd tjetër, përveç Allahut. Ai ka urdhëruar që ju të mos adhuroni tjetër veçse Atë, kjo është feja e drejtë dhe e vërtetë, por shumica e njerëzve nuk e dinë.” (Surja Jusuf, ajeti 39-40).

Politeistët nuk kanë argument për shirkun e tyre, as nga mendja e shëndoshë dhe as nga transmetimet e të dërguarve. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Dhe pyeti ata të Dërguarit Tanë të cilët Ne i dërguam para teje: “A caktuam Ne ndonjëherë alihah (zota) për t’u adhuruar në vend të të Gjithëmëshirshmit (Allah)?” (Surja Zukhruf, ajeti 45).

Kuptimi i ajetit është që nuk ka ndonjë të dërguar i cili ka thirrur për të adhuruar zota të tjerë bashkë me Allahun. Përkundrazi, të gjithë, prej të parit deri tek i fundit prej tyre kanë thirrur për tek adhurimi i Allahut pa shok.

Gjithashtu ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Thuaju: “Mendoni! Gjithë ata që ju i lutni në vend të Allahut, më thoni pra: Çfarë kanë krijuar ata nga toka? Apo mos kanë ndonjë pjesë në qiej? Më sillni ju një Libër (para këtij) ose ndonjë dije të trashëguar (në mbështetje të pohimeve tuaja), nëse jeni që thoni të drejtën!” (Surja Ahkaf, ajeti 4).

Atëherë dalim në përfundimin se ky teuhid është obligimi parësor, çështja më e rëndësishme dhe se Allahu nuk pranon fe tjetër përveç tij (teuhidit uluhijeh)⁷.

⁷ Sh.p. Autori përmend teuhidin uluhijeh ketë si fe nga pikëpamja se ai është gjëja më e rëndësishme në Islam, e Allahu e di më së miri.

Besimi i saktë në lidhje me gjashtë shtyllate imanit (besimit)

4- Ehli Suneti dhe Xhemati beson në Allahun, ëngjëjt e Tij, librat e Tij, të dërguarit e Tij, ringjalljen pas vdekjes dhe caktimin e Allahut.

Besimi në Allahun

Përfshin pohimin e teuhidit rububijeh, uluhijeh dhe të emrave të bukur dhe të cilësive të larta të Allahut. Këto pika janë sqaruar përpara.

Besimi në ëngjëjt e Tij

Ai është pranimi i ekzistencës së tyre, i emrave të atyre që na janë përmendur dhe të punëve të tyre. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“I Dërguari (Muhammedi) beson në çfarë i është zbritur atij nga Zoti i tij dhe po kështu edhe besimtarët (besojnë bashkë me të). Gjithësecili prej tyre beson në Allahun, në Melekët e Tij, në Librat e Tij, në të Dërguarit e Tij. (Ata thanë): “Ne nuk bëjmë asnjë dallim mes njëri-tjetrit prej të Dërguarve të Tij”. (Surja Bekare, ajeti 285).

Gjithashtu ka thënë:

“Nuk është El-Bir (përkushtim, drejtësi dhe çdo lloj veprimi tjetër në bindje ndaj Allahut) se ju e ktheni fytyrën tuaj drejt lindjes dhe (apo) perëndimit (në falje), por El-Bir është (cilësi e atij) i cili beson në Allahun, në

Ditën e Fundit, në Melekët, në Librin, në Pejgamberët.”

(Surja Bekare, ajeti 177).

Transmetohet në Sahihun e Muslimit nga hadithi i gjatë i Umer ibnul Khatabit (radijAllahu anhu) rreth pyetjes së Xhibrilit, Muhamedin sal-lAllahu alejhi ue sel-lem për besimin se ai ka thënë:

“Imani (besimi) është të besosh Allahun, ëngjëjt e Tij, librat e Tij, të dërguarit e Tij, Ditën e Gjykimit dhe të besosh caktimin e Tij, i mirë apo i keq qoftë.”

Allahu i Madhëruar i ka përshkruar ëngjëjt në Librin e Tij duke thënë:

“Të Tij janë gjithkush që është në qiej dhe në tokë dhe ata që janë pranë Tij (melekët) nuk janë aq kryelartë (por janë krenarë që janë në praninë e Tij dhe në shërbim të Tij) dhe nuk lodhen kurrë. Ata (melekët) lartësojnë Lavdinë e Tij ditë e natë dhe ata nuk plogështohen kurrë duke vepruar kështu.” (Surja Enbija, ajeti 19-20).

Gjithashtu ka thënë:

“Ata janë vetëm robër e të nënshtruar të nderuar. Ata nuk flasin derisa të ketë folur Ai dhe ata punojnë nën Komandën e Tij.” (Surja Enbija, ajeti 26-27).

Gjithashtu ka thënë:

“Vërtet ata që janë me Zotin tënd (melekët) kurrë nuk janë kryelartë për ta adhuruar Atë dhe ata madhërojnë

Lavdinë e Tij dhe Atij ata i bien në sexhde.” (Surja A’raf, ajeti 206).

Ato janë robër të Allahut, krijesave të Tij madhështore dhe nuk e meritojnë adhurimin në asnjë mënyrë. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Dhe (kujto) Ditën kur Ai do t’i mbledhë ata të gjithë së bashku dhe pastaj do t’u thotë melekëve: “A ju ishi ata që u adhuruat prej këtyre njerëzve?”. Ata (melekët) do të thonë: “I Lartësuar je Ti! Ti je Vali (Zoti) ynë në vend të atyre. Përkundrazi, ata adhuronin xhindet; shumica e tyre besonin në ta.” (Surja Sebe, ajeti 40-41).

Gjithashtu ka thënë:

“As nuk do t’ju urdhëronte të merrni melekët ose Pejgamberët për zota. A mos vallë do t’ju urdhëronte të mohonit pasi që ju t’i ishit nënshtruar Vullnetit të Allahut (si muslimanë)?” (Surja Ali Imran, ajeti 80).

Transmetohet në Sahihun e Muslimit nga Aisheja (radijAllahu anha) se ka thënë: Ka thënë i Dërguari i Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem:

“Ëngjëjt u krijuan nga drita, xhindët nga zjarri, ndërsa Ademi ashtu siç iu është përshkruar (nga balta).”

Krahët janë një nga tiparet e tyre. Disa prej tyre kanë dy palë krahë, disa tre, disa katër, e kështu me radhë. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Gjithë lavdërimet dhe falënderimet janë për Allahun, i Vetmi Fillues (I Vetmi Krijues) i qiejve dhe i tokës i Cili i bëri melekët lajmëtarë me fletë - dy, tri a katër. Ai shton në Krijim çfarë Ai do. Vërtet që Ai është i Zoti për të bërë çdo gjë.” (Surja Fatir, ajeti 1).

Transmetohet në Sahihun e Buhariut nga Ibn Mes’udi (radijAllahu anhu) se Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem e ka parë Xhibrilin me 600 krahë.

Allahu i Madhëruar ia ka mundësuar ëngjëjve që të shndrrohen në forma të bukura ashtu siç i është shndërruar Xhibrili Merjemit (nënës së Isait alejhis-selam-shp) në një njeri të zakonshëm; Ibrahimit alejhis-salatu ues-selam kur i erdhën si miq të nderuar; Lutit alejhis-selam kur shkuan për të zbritur dënimin në popullin e tij dhe raste të tjera të ngjashme me to.

Allahu i Madhëruar i është kundërpërgjigjur politeistëve të cilët pretendonin se ëngjëjt janë bijat e Allahut (Allahu qoftë i lartësuar nga ajo që thonë). Ai ka thënë:

“Dhe thonë: “I Gjithëmëshirshmi ka lindur bir.” Lavdi i qoftë Atij! Ata (të cilët këta i quajnë fëmijët e Tij, si Isai - biri i Merjemes, Uzejri etj) janë vetëm robër e të nënshtruar të nderuar. Ata nuk flasin derisa të ketë folur Ai dhe ata punojnë nën Komandën e Tij. Ai (Allahu) di çfarë ka para tyre dhe çfarë ka pas tyre dhe ata nuk mund të ndërhyjnë përveç për ata me të cilët Ai është i kënaqur, duke qëndruar me nderim nga frika e Tij.” (Surja Enbija, ajeti 26-28).

Gjithashtu ka thënë:

“Tani pyeti ata (Kurejshit, o Muhammed): “A për Zotin tënd janë vetëm bijat dhe për ta bijtë?”. Apo Ne i krijuam melekët femra duke qenë ata dëshmitarë? Nuk ka dyshim që është shpifja e tyre (e paganëve kurejshë) që thonë: “Allahu ka lindur (melekët janë bijat e Allahut)?!”. A paska zgjedhur Ai bijat përmbi bijtë? Ç’keni! Si gjykoni? A nuk do të përkujttoni, pra? Apo keni argument të qartë? Silleni atëherë Librin tuaj nëse jeni të drejtë!” (Surja Saffat, ajeti 149-157). Pastaj ka thënë për engjëjt: “Nuk ka asnjë prej nesh (melekëve), që nuk e ka vendin e tij të njohur. Vërtet që ne (melekët), ne jemi të rreshtuar (në adhurim). Vërtet që ne (melekët), ne jemi ata që lartësojnë (Lavditë e Allahut, që kryejmë falje).” (Surja Saffat, ajeti 164-166).

Prej engjëjve është Xhibrili alejhi selam, engjëlli i ngarkuar me shpalljen. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Thuaj (O Muhammed): “Kushdo që është armik i Xhibrilit (le të vdesë në zemërimin e tij), sepse në të vërtetë ai e ka sjellë këtë (Kur’an) në zemrën tënde me Vullnetin dhe Lejen e Allahut.” (Surja Bekare, ajeti 97).

Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem e ka parë atë në luginë me 600 krahë. Trupi i tij i madh kishte zënë horizontin. Gjithashtu e ka parë atë në natën e Mi’raxhit⁸ në qiell ashtu siç thotë Allahu i Madhëruar:

“Dhe vërtet që ai (Muhammedi) e pa atë (Xhibrilin) në një zbritje tjetër (edhe një herë tjetër). Afër Sidreti el-Munteha (pemë në kufirin më të lartë mbi qiellin e

⁸ Sh.p.: Natën kur është ngritur në qiell.

shtatë, përtej së cilës askush nuk mund të kalojë). Pranë saj është Vendbanimi i Xhennetit.” (Surja Nexhm, ajeti 13-15).

I Dërguari i Allahu sal-lAllahu alejhi ue sel-lem e ka parë atë në formën e tij të vërtetë vetëm këto dy herë, ndërsa herët e tjera në formën e një burri, shumicën e rasteve në formën e Dihjetul-Kelbi⁹.

Ka thënë Allahu i Madhëruar për Xhibrilin:

“S’ka dyshim se ai (Kur’ani) është thënie e më të nderuarit të dërguar (Xhibrilit prej Allahut të Muhammedi). I pajisur me fuqi dhe shkallë të lartë tek Zoti i Arshit, të Cilit i binden (melekët) të besuarit atje (në qiej). (O njerëz!) Dhe shoku juaj (Muhammedi) nuk është i çmendur. Dhe vërtet që ai (Muhammedi) e pa atë (Xhibrilin) në hapësirën e pastër (drejt lindjes). (Surja Tekuir, ajeti 19-23).

Prej atyre ëngjëj është edhe Mikaili. Ai është ëngjëlli i ngarkuar me shiun dhe shpërndarjen e tij aty ku e urdhëron Allahu i Madhëruar.

Transmeton imam Ahmedi nga Enesi se Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem i ka thënë Xhibrilit:

“Pse nuk e shoh Mikailin asnjëherë të qeshur?”

Ai ia ktheu:

“Mikaili nuk ka qeshur qëkur është krijuar zjarri.”

⁹ një nga shokët e të Dërguarit të Allahu sal-lAllahu alejhi ue sel-lem.

Ka thënë Allahu i Madhëruar për Mikailin:

“Kushdo që është armik i Allahut, i Melekëve të Tij, i të Dërguarve të Tij, i Xhibrilit dhe i Mikailit, atëherë vërtet që Allahu është armik për mosbesimtarët.” (Surja Bekare, ajeti 98).

Prej atyre ëngjëj është edhe Israfil. Ai është i ngarkuar që t'i fryjë bririt tre herë me urdhrin e Zotit të Tij. Fryrja e parë është fryrja e frikësimit, e dyta: e vdekjes ndërsa e treta: e ngritjes për te Zoti i botrave.

Këto tre ëngjëj janë ata të cilët i ka përmendur Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem në lutjen e tij në namazin e natës:

“O Allah! O Zoti i Xhibrilit, Mikailit dhe Israfil! O Krijuesi i qiejve dhe i tokës! O Njohësi i të fshehtës dhe të qartës! Ti gjykon mes robërve të Tu në ato gjëra ku kanë rënë në kundërshtim. Më udhëzo me lejen Tënde në të drejtën aty ku është rënë në kundërshtim. Me të vërtetë që Ti udhëzon kë do për në rrugën e drejtë.” (Transmeton Muslimi).

Transmetohet në Sunenin e Nesaiut (libër nga librat e hadithi-shp) nga Aisheja (radijAllahu anha) se ka thënë: Ka thënë i Dërguari i Allahu sal-lAllahu alejhi ue sel-lem:

“O Allah! O Zoti i Xhibrilit, Mikailit dhe Israfil! Kërkoj mbrojtje prej Teje nga nxehtësia e zjarrit dhe nga dënimi i varrit!”

Prej atyre ëngjëj është gjithashtu ëngjëlli i vdekjes. Ai është i ngarkuar më marrjen e shpirtave. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Thua ju: “Meleku i vdekjes i cili është vënë mbi ju, do t’ju merr shpirtrat, pastaj do të ktheheni te Zoti juaj.”
(Surja Sexhde, ajeti 11).

Prej atyre ëngjëj janë gjithashtu ëngjëjt e ngarkuar me ruajtjen e njerëzve në çdo situatë, qofshin të banorë të një vendi apo në udhëtim, në gjumë apo zgjuar. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Është njësoj (për Të) nëse çdokush prej jush e fsheh apo e shpall hapur fjalën e tij, nëse është që fshihet i mbuluar nga nata apo që shfaqet hapur ditën. Për çdo njeri ka melekë (roje) të përhershëm para dhe mbrapa tij. Ata e ruajnë atë me Urdhërin e Allahut. Sigurisht që Allahu nuk do të ndryshojë (për mirë) gjendjen e një populli (që bën gjynahe, që është mosmirënjohës e i pabindur ndaj Allahut) përderisa ata vetë ta ndryshojnë atë për mirë (duke ndryshuar shpirtin e tyre dhe punët e tyre). Por kur Allahu do ndëshkimin e një populli, nuk ka më kthim mbrapa të tij dhe as nuk do të gjejnë përveç Tij mbrojtës tjetër.” (Surja Rad, ajeti 10-11). Ka thënë Ibn Abasi (radijAllahu anhu) në kuptimin e fjalës (Muak-kibe’t)¹⁰: *“Janë ëngjëj të cilët e ruajnë njeriun para dhe pas tij. E kur i vjen caktimi (vdekja) largohen nga ai”*.

Prej atyre ëngjëj janë gjithashtu El-Kira’m El-Ke’tibu’n (shkruesit e nderuar). Ata shkruajnë veprat e mira dhe të këqija të robërve. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

¹⁰ Sh.p.: Kështu ka ardhur në Kur’an në gjuhën arabe në ajetin e mësipërm.

“Por padyshim që mbi ju janë ruajtësit (melekët e caktuar me përgjegjësi për njerëzit) për t’ju vëzhguar ju, Kiramen Katibin (të Nderuarit që shkruajnë veprat tuaja). Ata dinë gjithçka që ju veproni.” (Surja Infitar, ajeti 10-12).

Gjithashtu, na ka njoftuar i Dërguari i Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem se shtatëdhjetë mijë ëngjëj hyjnë në (në një transmetim tjetër: falen në) El-Bejt El-Ma’mur¹¹ çdo ditë e nuk kthehen më.

Ai që e mohon ekzistencën e ëngjëjve ka bërë kufër¹² me unanimitetin e muslimanëve. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Dhe kushdo që mohon Allahun, Melekët e Tij, Librat e Tij, të Dërguarit e Tij dhe Ditën e Fundit, atëherë ai vërtet e ka humbur rrugën tepër larg.” (Surja Nisa, ajeti 136).

Besimi në librat që janë zbritur

Me të vërtetë që Allahu i Madhëruar i ka zbritur libër çdo të dërguari. Argument për këtë është fjala e Allahut të Madhëruar:

“Tashmë Ne me të vërtetë që kemi sjellë të Dërguarit Tanë me tregues e prova të qarta dhe shpallëm me ta Shkrimet dhe Peshoren (drejtësinë), me qëllim që njerëzimi të përmbajë drejtësinë.” (Surja Hadid, ajeti 25).

¹¹ Sh.p.: Qabja e cila është në qiell.

¹² Sh.p.: Ka dalë nga Islami.

Gjithashtu ka thënë:

“Njerëzimi ishte një bashkësi dhe Allahu dërgoi Pejgamberë përgëzues dhe këshillues dhe bashkë me ta Ai zbriti Shkrime (Librin) me të vërtetën për të gjykuar mes njerëzve në çështjet e tyre për të cilat ata kishin mendime të ndryshme. Dhe vetëm ata të cilëve u erdhën Shkrimet ndryshuan mes tyre për të, me urrejtje mes njëri-tjetrit, pasi u kishin ardhur provat e qarta. Pastaj Allahu me Vullnetin dhe Autoritetin e Tij i udhëheqi ata të cilët besuan në të vërtetën për të cilën ata kishin ndryshuar. Dhe Allahu udhëzon atë të cilin Ai do në Rrugën e Drejtë.” (Surja Bekare, ajeti 213).

Ne i besojmë këto libra dhe e dimë se ato janë prej Allahut duke zbatuar fjalën e Tij: **“Ju (muslimanë) thuani: “Ne besojmë Allahun dhe atë që na është dërguar neve dhe në atë që i është zbritur Ibrahimit, edhe Ismailit, edhe Is’hakut, edhe Jakubit edhe El-Esbat (dymbëdhjetë bijve të tij), edhe në atë që i është dhënë Musait, edhe Isait, edhe në çfarë u është dhënë të gjithë Pejgamberëve nga Zoti i tyre. Ne nuk bëjmë asnjë dallim mes tyre dhe Vetëm Atij (Zotit që ata adhuronin) ne i jemi nënshtruar si muslimanë në Islam.”** (Surja Bekare, ajeti 136), dhe gjithashtu:

“O ju që keni besuar! Besoni Allahun dhe të Dërguarin e Tij (Muhammedin), dhe Librin (Kur’anin) të cilin Ai ia ka zbritur të Dërguarit të Tij dhe Librat e Parë të cilët Ai ua zbriti atyre para tij. Dhe kushdo që mohon Allahun, Melekët e Tij, Librat e Tij, të Dërguarit e Tij dhe Ditën e

Fundit, atëherë ai vërtet e ka humbur rrugën tepër larg.”

(Surja Nisa, ajeti 136)

dhe gjithashtu: **“Thuaj: “Unë besoj në gjithë ç’ka zbritur Allahu nga Libri (Hyjnor, gjithë Librat e Shenjtë - Kur’ani dhe para tij Teurati, Inxhili, Fletët e Ibrahimit e çfarë Ai ka dërguar dhe ashtu siç i ka dërguar Ai).”** (Surja Shura, ajeti 15).

Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Elif, Lam, Mim. (Këto shkronja janë një nga mrekullitë e Kur’anit dhe vetëm Allahu e di kuptimin e tyre, e askush tjetër). Ky është Libri (Kur’ani) mbi të cilin nuk ka asnjë dyshim, udhëheqje për El-Muttekunët (që janë njerëz të përkushtuar dhe besimtarë të drejtë të cilët i frikësohen shumë Allahut; të cilët përmbahen nga të gjitha llojet e gjynaheve dhe veprave të ulëta të cilat Ai i ka ndaluar dhe të cilët e duan shumë Allahun; të cilët veprojnë dhe zbatojnë të gjitha llojet e punëve të mira që Ai i ka urdhëruar; të përkushtuarit në Besimin e Pastër Islam në Një Zot të Vetëm). Të cilët besojnë në Ghaib (të fshehtën e të panjohurën), kryejnë edhe faljen, dhe shpenzojnë nga gjithçka me të cilat Ne i kemi furnizuar (d.m.th. japin Zekat, shpenzojnë për veten e tyre, për prindërit, për fëmijët, për gratë e tyre, japin edhe sadaka - lëmoshë për të varfrit, japin për Xhihad - në luftën për Çështjen e Allahut, etj). Dhe të cilët besojnë në atë (Kur’an dhe në Sunnet) që të është zbritur ty (O Muhammed) dhe në çfarë janë zbritur para teje (Librat e Parë si Teurati, Inxhili etj), si dhe që besojnë me bindje në Botën e

Përtejme (Ringjalljen, shpërblimin për veprat e mira e të këqia, Xhennetin dhe Xhehenemin etj)." (Surja Bekare, ajeti 1-4).

Ne besojmë se këto libra janë fjalë e Allahut të Madhëruar dhe se nuk janë fjala e dikujt tjetër. Besojmë se Allahu ka folur me të vërtetë me këto libra ashtu si ka dashur në atë formë që ka dëshiruar.

Prej atyre formave është mënyra se si e ka dëgjuar Musai prapa perdes pa ndonjë ndërmjetës. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

"Dhe kur erdhi Musai në kohën dhe vendin e përcaktuar prej Nesh dhe atij i foli Zoti i tij." (Surja A'raf, ajeti 143).

Gjithashtu ka thënë:

"(Allahu i) Tha: "O Musa! Unë të kam zgjedhur ty mbi gjithë njerëzit me Mesazhet e Mia dhe me të Folurit Tim (me ty)." (Surja A'raf, ajeti 144).

Gjithashtu prej atyre formave është kur Allahu ia thotë të dërguarit engjëll dhe e urdhëron që t'ia përcjellë të dërguarit njeri. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

"Nuk i është dhënë ndonjë qenie njerëzore që Allahu t'i flasë atij përveç se (të jetë) me Frymëzim, ose nga pas Hixhabit (perde, pengesë), ose të sjellë të Dërguar që të shpallë me Lejen dhe Vullnetin e Tij çfarë Ai do. Vërtet që Ai është më i Larti, më i Urti Gjithëgjykues." (Surja Shura, ajeti 51).

Besimi në librat përfshin gjithashtu besimin e të gjitha legjislacioneve që ndodhen në to dhe se popujt që i janë zbritur këto libra e kanë pasur të detyrueshëm zbatimin dhe gjykimin me ato ligje.

Gjithashtu përfshin besimin se këto libra vërtetojnë njëri-tjetrin dhe nuk e përgenjeshtrojnë.

Gjithashtu përfshin besimin se librat e parë shfuqizonin njëri-tjetrin, ashtu siç janë shfuqizuar disa legjislacione të Teuratit (libri që i është zbritur Daudit alejhis selam) dhe Inxhilit (libri që i është zbritur Isait alejhis selam). Ka thënë Allahu i Madhëruar për Isain alejhis-selam:

“Dhe unë kam ardhur të përforcoj atë që ka qenë para meje nga Teurati, të bëj të ligjshme për ju disa nga ato gjëra që kanë qenë të ndaluara për ju.” (Surja Ali Imran, ajeti 50).

Ashtu, edhe Kur’ani ka shfuqizuar librat qiellorë para tij. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Dhe Ne të kemi dërguar ty (O Muhammed) Librin (Kur’anin) me të vërtetën duke vërtetuar Librat e Parë që patën ardhur para tij dhe Muhajminun (i besueshëm në shkallën më të lartë dhe dëshmues) për ta (Librat e Parë).” (Surja Maideh, ajeti 48).

Gjithashtu ka thënë:

“Por ai (Kur’ani) nuk është veçse Përkujtues për gjithë Alemin (për njerëzit, xhindet, për gjithësinë, për gjithë ç’është).” (Surja Kalem, ajeti 52).

Besimi në librat duhet të jetë i përgjithshëm aty ku është përgjithësuar¹³ dhe në mënyrë të hollësishme aty ku është sqaruar¹⁴.

Allahu i Madhëruar na ka treguar emrat e disa libra. Prej tyre është Teurati që iu zbrit Musait, Inxhili që iu zbrit Isait, Zeburi që iu zbrit Daudit dhe Kur'ani që iu zbrit Muhamedit. Gjithashtu, Allahu ka përmendur edhe fletushkat që iu zbritën Ibrahimit dhe Musait, alejhimus-saletu ues-selam.

Pra, i besojmë këto libra në mënyrë të hollësishme.

Gjithashtu, Allahu i Madhëruar ka përmendur libra të shumtë në mënyrë të përgjithshme, pa i përmendur emrat e tyre. Ne i besojmë gjithashtu të gjithë. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Thuaj: “Unë besoj në gjithë ç’ka zbritur Allahu nga Libri (Hyjnor, gjithë Librat e Shenjtë - Kur’ani dhe para tij Teurati, Inxhili, Fletët e Ibrahimit e çfarë Ai ka dërguar dhe ashtu siç i ka dërguar Ai).” (Surja Shura, ajeti 15).

Libri i fundit qiellor është Kur’ani, të cilin Allahu ia zbriti Muhamedit sal-lallah alejhi ue sel-lem. Nuk ka libër tjetër pas tij. Ai është shfuqizues i të gjithë librave të mëparshëm. Është i zbritur për njerëzit dhe xhindët. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Por ai (Kur’ani) nuk është veçse Përkujtues për gjithë Alemin (për njerëzit, xhindet, për gjithësinë, për gjithë ç’është).” (Surja Kalem, ajeti 52).

¹³ Ka për qëllim besimin e librave në përgjithësi.

¹⁴ Ka për qëllim besimin e librave për të cilët jemi lajmëruar.

Ai përfshin çdo gjë të cilën kanë nevojë njerëzit për fenë dhe jetën e kësaj bote. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Këtë ditë Unë e përsosa fenë tuaj për ju, plotësova Mirësinë Time mbi ju dhe zgjodha për ju Islamin fe. Por sa për atë i cili shtrëngohet nga uria e madhe, pa qëllim për të bërë gjynah (të tillët mund të hanë nga ato që u përmendën më lart), atëherë Allahu është gjithnjë Falës i Madh, Mëshirëplotë.” (Surja Maideh, ajeti 3).

Askush nuk mund të vijë me një libër të ngjashëm me të. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Thuaj: “Nëse njerëzimi dhe xhindet do të mblidheshin të gjithë bashkë për të nxjerrur ngjasimin e këtij Kur’ani, ata nuk do ta bënin dot përngjasimin e tij, edhe sikur ta ndihmonin njëri-tjetrin.” (Surja Isra, ajeti 88).

Gjithashtu ka thënë:

“Nuk hyn gënjeshtër në të as nga para, as nga prapa: ai është i zbritur nga (Allahu) më i Urti, më i Denji dhe Zotëruesi i të gjitha lavdërimeve.” (Surja Fusilet, ajeti 42).

Ai është i ruajtur nga shtesa dhe mangësi. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Vërtet Ne, jemi Ne që e kemi zbritur Përkujtimin (Kur’anin) dhe padyshim që Ne do të jemi Gjithëruajtës të tij.” (Surja Hixhr, ajeti 9).

Besimi në të dërguarit e Tij (Allahut të Madhëruar)

Ai është besimi i prerë se Allahu ka dërguar në çdo popull të dërguar, i cili i bënte thirrje të adhuronin Allahun të Vetëm e

Pashok dhe të mohonin çdo gjë e cila adhurohet përveç Tij. Ai përfshin besimin se të gjitha ata janë së singertë, pohues (të shpalljes së Allahu), të virtytshëm, të urtë (në mendje), të nderuar, të ndershëm, të devotshëm, të besueshëm, të udhëzuar, udhëzues dhe se ata kanë transmetuar të gjitha shpalljet e Allahut.

Besimi në të dërguarit përfshin besimin se Allahu mori për të dashur Ibrahimin dhe Muhamedin sal-lAllahu alejhi ue sel-lem; se i ka folur Musait realisht; se e ka ngritur Idrisin në një pozitë të lartë; se Isai është robi dhe i dërguari Tij, dhe se ai është fjala e Tij që e ka hedhur mbi Merjemin dhe shpirt prej Tij.

Ai përfshin besimin se Allahu i ka ngritur në grada disa të dërguar mbi disa të tjerë dhe se Muhamedi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem është zotëriu i njerëzimit Ditën e Gjykimit pa treguar krenari.

Ai përfshin besimin se thirrja e tyre, prej të parit deri tek i fundit përputhet në bazën e fesë, e ajo është njësimi i Allahut në uluhijeh, rububijeh dhe emrat dhe cilësitë e Tij.

Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Padyshim se feja (e vërtetë dhe e pranuar) tek Allahu është Islami.” (Surja Ali Imran, ajeti 9).

Gjithashtu ka thënë:

“Dhe kushdo që kërkon ndonjë fe tjetër përveç Islamit, ajo kurrë nuk do t’i pranohet atij dhe në Botën e Pastajme do të jetë prej të humburve.” (Surja Ali Imran, ajeti 85).

Allahu i Madhëruar ka përcjellë fjalën e Nuhut alejhis-selam e ka thënë:

“Unë jam urdhëruar të jem prej muslimanëve (prej atyre që i nënshtrohen Vullnetit të Allahut).” (Surja Junus, ajeti 72).

Gjithashtu ka treguar fjalën e Musait alejhi selam:

“Dhe Musai tha: “O populli im! Në qoftë se ju keni besuar në Allahun, atëherë i vini shpresat tek Ai, nëse jeni Muslimanë (ata që i nënshtrohen Vullnetit të Allahut).” (Surja Junus, ajeti 84).

Gjithashtu na ka njoftuar për Sulejmanin se çfarë i tha Belkisa:

“Ajo tha: “Zoti im! Me të vërtetë që e paskam gabuar veten dhe unë i nënshtrohem në Islam (si muslimane) bashkë me Sulejmanin, Allahut, Zotit të Aleminit (Zotit të Gjithësisë dhe gjithçkaje që gjindet në të, Zotit të njerëzve dhe të xhindeve).” (Surja Neml, ajeti 44).

Gjithashtu ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Ai (Allahu) ka përcaktuar e urdhëruar për ju të njëjtën Fe (Besimin e Pastër Islam në Një Zot të Vetëm) të cilën Ai e pat urdhëruar për Nuhun, dhe atë të cilën Ne ta kemi frymëzuar ty (O Muhammed), dhe atë të cilën Ne e urdhëruam për Ibrahimin, Musain dhe Isanë, duke thënë që ju të vendosni Fenë dhe të mos bëni ndarje në të (në degë e parti). I padurueshëm për Mushrikët (mosbesimtarët e Njesisë së Allahut të çfarëdo lloji

qofshin) është ai (Besimi i Pastër Islam në Një Zot të Vetëm) tek i cili ti (O Muhammed) i fton ata. Allahu zgjedh për Vetën e Tij atë që do Ai dhe udhëzon drejt Tij atë që i kthehet Atij me pendim e nënshtrim.” (Surja Shura, ajeti 13).

Numri i të dërguarve është 315, ndërsa i peygamberëve 124000. Kjo është transmetuar në rrugë të saktë në hadithe prej të Dërguarit të Allahut salAllahu alejhi ue selem nga hadithi i Ebu Umames dhe hadithit të Ebu Dherrit¹⁵.

Ndryshimi mes të dërguarit (resul) dhe peygamberit (nebij) është se peygamberi është ai që i shpall Allahu dhe ai e përcjell atë shpallje. Ai quhet i dërguar nëse dërgohet te një popull që kundërshtojnë urdhrin e Allahut me qëllim që t'i përcjellë mesazhin e Tij (Allahut). Peygamber është ai që punon me legjislacionin e atij që është dërguar para tij dhe nuk dërgohet te dikush për t'i përcjellë mesazhin e Allahut. Ai nuk është i dërguar¹⁶.

Ka thënë Muxhahidi, Allahu e mëshiroftë:

“Peygamber (nebij) është ai që i flitet dhe i shpallet dhe nuk dërgohet.”

Duke u bazuar në fjalën e tij, dalim në përfundimin se çdo i dërguar është peygamber dhe jo çdo peygamber është i dërguar.

¹⁵ Shiko: “Zinxhiri i haditheve të sakta” të dijetarit të madh Muhamed Nasirud-din El-Albani 6/358, nr.2668.

¹⁶ Shiko: “Profecitë” te Shejkhul Islamit fq.255.

Allahu i Madhëruar na ka përmendur disa prej tyre si: Ademin, Nuhun, Idrisin, Hudin, Salihun, Ibrahimin, Ismailin, Is'hakun, Jakubin, Jusufin, Lutin, Shuajbin, Junusin, Musain, Harunin, Iljasin, Zekerijën, Jahjën, Eljesein, Dhulkiflin, Daudin, Sulejmanin, Ejubin, dymbëdhjetë bijtë e Jakubit pa emra, Isain dhe Muhamedin salAllahu alejhim ue seleme exhmei'jn.

Allahu i Madhëruar nga ka njoftuar aq sa na mjafton nga lajmet dhe tregimet e tyre si mësim dhe këshillë. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Ka të Dërguar që Ne t'i kemi përmendur më parë, ka edhe të Dërguar që Ne nuk t'i kemi përmendur ty,- dhe Musait Allahu i foli drejtpërdrejtë me fjalë.” (Surja Nisa, ajeti 164).

I besojmë të gjithë. Ata që janë përmendur i besojmë me hollësi, ndërsa ata që janë përmendur në përgjithësi, i besojmë në mënyrë të përgjithshme.

Gjithashtu besojmë se të gjithë të dërguarit janë njerëz, të krijuar e nuk meritojnë asnjë nga cilësitë e rububijes (cilësitë e Zotit - Krijuesit). Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Thuaj (O Muhammed): “Unë jam vetëm një njeri si edhe ju, (por) mua më është frymëzuar e më është shpallur se i adhuruari juaj është Një i Adhuruar i Vetëm, Allahu; kështu pra, kushdo që shpreson për Takimin me Zotin e tij, le të punojë mirësi e drejtësi dhe të mos i bashkojë askënd për shok në adhurim Zotit të tij.” (Surja Kehf, ajeti 110).

Gjithashtu ka thënë:

“Të Dërguarit u thanë atyre: “Ne nuk jemi veçse qenie njerëzore si edhe ju, por Allahu dhuron Mëshirën e Tij mbi atë që do nga robët e Tij. Nuk është për ne që t’ju sjellim ndonjë fuqi bindëse ose provë të qartë, por veçse me Lejen dhe Vullnetin e Allahut dhe tek Allahu le të mbështeten e t’i varin shpresat besimtarët.” (Surja Ibrahim, ajeti 11).

Gjithashtu ka thënë:

“Dhe Ne asnjëherë nuk çuam para teje (O Muhammed) ndonjë të Dërguar, veçse edhe ata të hanin ushqime dhe të shëtisnin në tregje. Dhe Ne i kemi bërë disa prej jush sprovë për të tjerë: A do të keni durim? Dhe Zoti yt është gjithnjë Gjithëvëzhgues (për çdo gjë).” (Surja Furkan, ajeti 20).

Gjithashtu ka thënë:

“Thuaj (O Muhammed): “Unë nuk ju them se unë kam Thesaret e Allahut, as edhe që e di Gajbin (të fshehtën, të panjohurën); nuk ju them as edhe se unë jam melek. Unë vetëm ndjek çfarë më shpallet mua me frymëzim hyjnor.” Thuaju: “A janë njësoj si i verbëri dhe ai që sheh? Atëherë a nuk do të kuptoni pra?” (Surja Enam, ajeti 50).

Gjithashtu ka thënë:

“Thuaj (O Muhammed): “Unë nuk kam asnjë fuqi përfitimi ose dëmtimi për veten time, por vetëm si të

dojë Allahu. Po të kisha dijen e Gajbit (të së fshehtës), atëherë do të kisha shumëfishuar e shtuar për veten time një bollëk begatie dhe asnjë e keqe nuk do të më prekte. Unë jam vetëm një këshillues dhe përgëzues për popullin që beson.” (Surja A’raf, ajeti 188).

Ne besojmë se ata janë robër prej robërve të Allahut. Allahu i ka nderuar ata me mesazhin e Tij. Ai i ka cilësuar me të qenurit robër të Tij në pozitat më të larta të tyre dhe atëherë kur i ka lavdëruar.

Gjithashtu besojmë se Allahu i Madhëruar i ka përfunduar shpalljet me shpalljen e Muhamedit sal-lAllahu alejhi ue sellem. Ai e ka dërguar për të gjithë njerëzit dhe xhindët. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Thuaj (O Muhammed): “O njerëz! Vërtet që unë jam sjellë tek ju të gjithë si i Dërguar i Allahut - (Allahut) të Cilit i takon mbisundimi i qiejve dhe i tokës.” (Surja A’raf, ajeti 158).

Gjithashtu ka thënë:

“Dhe Ne nuk të kemi dërguar ty (O Muhammed) veçse si përkujtim mëshire për gjithë Alemin (për njerëzit, për xhindet dhe për gjithë ç’është krijuar në gjithësi).” (Surja Enbija, ajeti 107).

Gjithashtu ka thënë:

“Dhe Ne të kemi dërguar ty (O Muhammed) veçse përgëzues dhe këshillues për gjithë njerëzimin, por shumica e njerëzve nuk e dinë.” (Surja Sebe, ajeti 28).

Allahu i Madhëruar i ka marrë premtimin pejgamberëve se nëse do ta arrinin kohën e pejgamberit tonë Muhamedit sal-lAllahu alejhi ue sel-lem do ta pasonin atë. Ky është një argument i qartë se shpallja e Muhamedit sal-lAllahu alejhi ue sel-lem është shpallja e fundit dhe se është shfuqizuese e çdo shpalljeje përpara. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Dhe (përkujto) kur Allahu mori premtimin e Pejgamberëve, duke u thënë: “Merrni gjithçka që Unë ju kam dhënë nga Libri dhe nga Hikmeti (dituria), se pas jush do të vijë ndër ju një i Dërguar (Muhammedi) që të vërtetojë çfarë keni ju në duar, (dhe atëherë) ju duhet ta besoni dhe duhet ta ndihmoni atë.” (Më pas Allahu u) tha: “A pajtoheni me këtë dhe a do ta përkrahni Premtimin Tim (të cilin Unë po e vendos me ju)?” Ata thanë: “Ne pajtohemi.” Ai u tha: “Atëherë dëshmoni ju, dhe Unë jam me ju prej dëshmuesve (për këtë).”. Atëherë kushdo që shmanget nga e vërteta pas kësaj, ata do të jenë Fasikunë (të pabindur, të panënshtuar, të cilët i largohen bindjes ndaj Allahut).” (Surja Ali Imran, ajeti 81-82).

Të dërguarit salauatuLlahi ue selemuhu alejhim exhmei'jn kanë përgëzur (popujt e tyre) për shpalljen e Muhamedit sal-lAllahu alejhi ue sel-lem. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Dhe (kujto) kur Isai, biri i Merjemes tha: “O Bijtë e Israilit! Unë jam i Dërguari i Allahut tek ju duke vërtetuar Teuratin që ka ardhur para meje dhe jam përgëzues i një të Dërguari që do të vijë pas meje, - emri i të cilit do të jetë Ahmed!” Por kur ai (Ahmedi, d.m.th. Muhammedi) erdhi tek ata me argumente të qarta, ata thanë: “Kjo është magji e qartë.” (Surja Saff, ajeti 6).

Gjithashtu ka thënë:

“Dhe na urdhëro ne për mirësi në këtë botë dhe në Botën Tjetër. Vërtet që ne të jemi kthyer Ty.” Ai (Allahu) tha: “(Sa për) Ndëshkimin Tim, Unë godas me të kë dua Unë, ndërsa Mëshira Imë përfshin gjithçka. Këtë (Mëshirë) Unë do ta përcaktoj për ata që janë Muttekunë (të përkushtuar në Besimin e Pastër Islam) dhe që japin Zekatin dhe për ata që besojnë në Ajetet Tona (provat, shenjat, shpalljet).

Ata të cilët ndjekin të Dërguarin, Pejgamberin që s’di as të shkruajë e as të lexojë (Muammedin) të cilin e gjejnë të shkruar në Teurat (Deut., XVIII 15) që e kanë në duart e tyre dhe në Inxhil (Gjoni XIV 16).” (Surja A’raf, ajeti 156-157).

Transmetohet në Sahihun e Muslimit nga Ebu Hurejra (radijAllahu anhu) se ka thënë: Ka thënë i Dërguari i Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem:

“Pasha Atë të Cilin në dorën e të Cilit është shpirti i Muhamedit! Cilido që dëgjon për mua prej këtij umet (popull) qoftë hebre apo i krishterë, pastaj vdes duke mos besuar atë që jam dërguar me të, do të jetë prej banorëve të zjarrit.”

Ai që përgënjeshton se shpallja e Muhamedit sal-lAllahu alejhi ue sel-lem i drejtohet të gjithë njerëzve ka mohuar të gjithë të dërguarit, qoftë edhe të dërguarin e tij që pretendon se ai e beson dhe e ndjek atë. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Populli i Nuhut i përgënjeshtroi të Dërguarit.” (Surja Shuara, ajeti 105).

Allahu i Madhëruar e konsideroi përgënjeshtres të të gjithë të dërguarve edhe pse nuk ishte dërguar kush para Nuhut.

Gjithashtu, besojmë se nuk ka pejgamber pas Muhamedit sal-Allahu alejhi ue sel-lem. Ai që pretendon pejgamberlllekun pas tij ka dalë nga Islami. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“...Por ai është i Dërguari i Allahut dhe i fundmi (vulë) i Pejgamberëve.” (Surja Ahzab, ajeti 40).

Transmetohet në Sahihun e Muslimit nga Ebu Hurejra (radijAllahu anhu), nga i Dërguari i Allahut salAllahu alejhi ue selem se ka thënë:

“Më është dhënë prioritet mbi pejgamberët me gjashtë gjëra:

1-Më është dhënë përmbledhja e fjalëve (përdorimi i pak fjalëve me shumë kuptim-shp).

2-Jam ndihmuar me frikën (para se të sulmonte një vend, banorët e tij i zinte paniku para se të vinte i Dërguari i Allahu sal-Allahu alejhi ue sel-lem).

3-Më është lejuar plaçka e luftës.

4-Toka është bërë për mua vendfalje dhe pastrim (pra, lejohet namazi kudo në të dhe merret tejemum –përdorja e dheut- në vend te abdesit në rastet e nevojës-shp).

5-Jam dërguar për të gjitha krijesat.

6-Nuk ka pejgamber pas meje.”

Ai që përgënjeshton shpalljen e ndonjërit prej pejgamberëve dhe të dërguarve ka dalë nga Islami me unanimitetin e muslimanëve. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Sigurisht, ata të cilët nuk besojnë Allahun dhe të Dërguarit e Tij dhe që duan të bëjnë dallime mes besimit në Allahun dhe në të Dërguarit e Tij (duke e besuar Allahun dhe duke mos i besuar të Dërguarit) duke thënë: “Ne besojmë disa prej tyre, por i mohojmë të tjerët” dhe që duan të bëjnë për vete një rrugë të ndërmjetme, këta në të vërtetë janë mosbesimtarë dhe për mohuesit Ne kemi përgatitur ndëshkim poshtërues. Dhe atyre të cilët besojnë në Allahun dhe në të Dërguarit e Tij dhe nuk bëjnë dallim mes asnjërit prej tyre (të Dërguarve), Ne do t’u japim atyre shpërblimet e tyre dhe Allahu është vazhdimisht Falës i Madh, kurdoherë Mëshirëplotë.” (Surja Nisa, ajeti 150-152).

Besimi në Ditën e Gjykimit

Ehlu Suneti nuk ka asnjë dyshim në besimin e Ditës së Gjykimit dhe asaj çka ndodh në atë ditë, ashtu siç ka thënë Allahu i Madhëruar:

“...si dhe që besojnë me bindje në Botën e Përtejme (Ringjalljen, shpërblimin për veprat e mira e të këqia, Xhennetin dhe Xhehenemin etj).” (Surja Bekare, ajeti 4).

Gjithashtu ka thënë:

“Allah! La ilahe il-la Hue (Askush nuk ka të drejtë, nuk meriton dhe nuk duhet të adhurohet përveç Atij). Padyshim që Ai do t’ju mbledhë të gjithë ju bashkë në Ditën e Ringjalljes për të cilën nuk ka pikë dyshimi. Dhe kush mund të jetë më i vërtetë në fjalë se Allahu?” (Surja Nisa, ajeti 87).

Gjithashtu ka thënë:

“Ora e Fundit sigurisht që po vjen, kështu që (O Muhammed) lëri mënjanë me falje e me ndjesë butësie e mëshire (e mos i ndëshko) gabimet e tyre¹⁷.” (Surja Hixhr, ajeti 85).

Në besimin në Ditën e Gjykimit hyn besimi në ringjalljen. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Dhe do t’i fryhet Surit dhe gjithkush që është në qiej dhe gjithkush që është në tokë do të shuhet (do të bien në zali, në gjumë të gjatë), përveç atij që do Allahu. Pastaj do t’i fryhet për herë të dytë dhe ja! Kur t’i shohësh, ata të gjithë të ngritur shikojnë (e presin).” (Surja Zumer, ajeti 68).

Gjithashtu ka thënë:

“...ashtu siç e filluam Ne krijimin e parë, Ne do ta përsërisim atë, një premtim që ia kemi detyruar Vetes. Padyshim që Ne do ta bëjmë (rikrijimin) e do ta përmbushim (detyrimin ndaj Vetes Tonë).” (Surja Enbija, ajeti 104).

Gjithashtu përfshin besimin në librat e veprave që jepen ose nga e djathta ose prapa shpine ose nga e majta. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Pastaj, sa për atë të cilit do t’i jepet Libri i veprave nga e djathta e tij, do të thotë: “Ja! Merreni dhe lexojeni Librin tim! Me të vërtetë që besova se do ta takoj Llogarinë

¹⁷ Ky varg është zbritur herët, para vargeve për Xhihadin - luftën e shenjtë në Rugë të Allahut.

time!” Kështu ai do të jetë në jetë të kënaqësisë, në Xhennetin e lartë, në të cilin frutat janë në degët e ulura dhe mu ndër duar. Hani dhe pini në qetësi për atë që ju dërguat para jush në ditët e shkuara! Por sa për atë të cilit do t’i jepet Libri i tij nga e majta e tij, do të thotë: “Sa do të doja të mos më ishte dhënë Libri im! Dhe se asnjëherë nuk e kam ditur si ka qenë Llogaria ime! Ah! Veç të kishte qenë fundi im (vdekja)! Pasuria s’më bëri aspak dobi mua. Fuqia ime dhe arsyetimet më kanë ikur!” (Do të thuhet): “Kapeni atë dhe lidheni në pranga. Pastaj hidheni në Zjarrin flakërues. Pastaj lidheni atë me zingjir të gjatë shtatëdhjetë kutë.”. Vërtet që ai gjithnjë nuk besoi në Allahun, më Madhështorin. Edhe nuk dha e nuk këshilloi për të ushqyer të varfrit (Miskin). Kështu që asnjë shok nuk ka ai këtu këtë Ditë. As edhe ndonjë ushqim veç pisllekun nga larja e plagëve. Askush nuk do ta hajë veç Khatiunëve (mohuesit, politeistët, keqbërësit, mëkatarët).” (Surja Hakkah, ajeti 19-37).

Besimi në Ditën e Gjykimit përfshin gjithashtu besimin në peshoret të cilat vendosen atë ditë. Atë ditë nuk i bëhet padrejtësi askujt. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Pastaj ata, peshoja (e punëve të mira) e të cilëve është e rëndë, mu këta janë të fituarit. Ndërsa ata, peshoja (e punëve të mira) e të cilëve është e lehtë, mu këta janë që humbin veten e tyre, (dhe) në Xhehenem do të banojnë.” (Surja Mu’minun, ajeti 102-103).

Gjithashtu përfshin besimin në ndërmjetësimin në atë situatë. Ndërmjetësimi është disa llojesh:

1-Ndërmjetësimi i madh:

Ai është i veçantë për Pejgamberin, Muhamedin sal-lAllahu alejhi ue sel-lem. Kjo do të ndodhë kur të ndërmjetësohet për ata që e përfetojnë atë situatë në mënyrë që të gjykohej në mesin e tyre.

2-Ndërmjetësimi në kërkimin e hapjes së derës së xhenetit për banorët e tij. Ky ndërmjetësim është i veçantë për Pejgamberin sal-lAllahu alejhi ue sel-lem.

3-Ndërmjetësimi për lehtësimin e dënimit për atë që e meriton atë. Ky ndërmjetësim është i veçantë për Pejgamberin sal-lAllahu alejhi ue sel-lem atëherë kur të ndërmjetësojë për xhaxhain e tij Ebu Talibin për t'iu lehtësuar dënimi në zjarrin e xhehnemit. Ky është shpërblimi i atij që e mbron atë (Muhamedin sal-lAllahu alejhi ue sel-lem) dhe zemërohet për të (autori ka për qëllim mosbesimtarët në këtë kontekst).

4-Ndërmjetësimi për ngritjen e gradave të disa banorëve të xhenetit. Thuhet se kjo është e veçantë për Pejgamberin, Muhamedin sal-lAllahu alejhi ue sel-lem, dhe gjithashtu thuhet se nuk është e veçantë për të.

5-Ndërmjetësimi për ata që kanë vepruar gjynahe të mëdha (dhe nuk janë penduar prej tyre):

Ata janë gjynahqarët prej njësuesve të Allahut (ata që nuk kanë adhuruar kënd tjetër përveç Allahut) të cilët kanë hyrë në zjarr si pasojë e mëkateve të tyre. Ndërmjetësohet për ta për të dalë nga zjarri. Në këtë ndërmjetësim merr pjesë i

Dërguari i Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem, të dërguar të tjerë, ëngjëjt, njerëzit e devotshëm dhe dëshmorët.

Kur'ani dhe agjërimi do të ndërmjetësojnë Ditën e Gjykimit për të zotët e tyre (Kur'ani për lexuesin e tij dhe agjërimi për agjëruesin-shp). Gjithashtu, fëmijët e besimtarëve do të ndërmjetësojnë për baballarët e tyre.

Besimi në Ditën e Gjykimit përfshin gjithashtu besimin në burimin e peygamberit tonë, Muhamedit sal-lAllahu alejhi ue sel-lem. Uji i tij është më i bardhë se qumështi, më i ëmbël se mjalti dhe aroma e tij është më e mirë se miski (një nga llojet më të mira të parfumeve). Ai që pi nga ai burim nuk ka etje kurrë më pas.

Gjithashtu përfshin besimin në urën e cila vendoset mbi shpinën e xhehnemit (ura e Siratit). Njerëzit kalojnë mbi të sipas veprave të tyre. I pari prej tyre do ta kalojë atë si vetëtimë, pastaj do ta kalojnë si shpejtësia e erës, pastaj si shpejtësia e zogut. Ndërkohë Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem qëndron mbi urën e Siratit duke thënë: “O Zot! Shpëto, shpëto (robërit e Tu)!”. Do të vazhdojë kështu, derisa të mos mundet njeriu të ecë mbi të përveçse duke u zvarritur si pasojë e pamundësisë së veprave të tyre (nuk kanë vepra të mira të mjaftueshme për ta kaluar). Në dy anët e urës ka çengelë të varur që janë aty që të kapin ata që janë urdhëruar të kapin. Ka prej atyre që do të çahet nga këto çengelë e do të shpëtojë dhe ka prej atyre që do të hidhen në zjarr. Ne besojmë të gjitha lajmet dhe vështirësitë që na kanë ardhur në Kur'an dhe Sunet për atë ditë, Allahu na ruajtë prej tyre.

Besimi në caktimin (e Allahut), i mirë apo i keq qoftë

Ai konsiston në besimin e prerë se Allahu ka vendosur caktimin e krijesave dhe se ajo çka do Ai bëhet e ajo që nuk do nuk mund të ndodhë. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Me të vërtetë që Ne e kemi krijuar çdo gjë me Kader (Paracaktimi Hyjnor i të gjitha gjërave para krijimit të tyre, shkruar në Librin e Ruajtur Hyjnor të Vendimeve për çdo ndodhi të çdo gjëje - El-Leuh El-Mahfudh).” (Surja Kamer, ajeti 49).

Gjithashtu ka thënë:

“Dhe gjithnjë Urdhëri i Allahut është vendim i detyruar.”
(Surja Ahzab, ajeti 38).

Gradat e kaderit (gradat e besimit në caktimin e Allahut) janë katër:

1-Dija:

Ne besojmë se Allahu i Madhëruar është i mirënjohur për çdo gjë. Di atë çfarë ka qenë, atë që është dhe si është me dijen e Tij të përhershme e pafillim. Nuk mëson diçka pas mosdijes dhe nuk harron pas dijes (sepse dija e Tij është e plotë dhe e përhershme-shp).

2-Shkrimi:

Besojmë se Allahu ka shkruar në El-Leuhul Mahfudh (libri ku janë shkruar të gjitha caktimet e krijesave-shp) çdo gjë deri në Ditën e Gjykimit. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“A nuk e dini ju se Allahu di gjithçka që është në qiell dhe në tokë? Është e vërtetë se gjithçka është në Libër (Shkrimi i Leuhel-Mahfudh). Dhe sigurisht që kjo është krejt e lehtë për Allahun.” (Surja Haxh, ajeti 70).

Gjithashtu ka thënë:

“(Faraoni) tha: “Po për brezat e parë, ç’thoni atëherë?”. (Musai) i tha: “Dija për ta është me Zotin tim në Shkresën e duhur. Zoti im as nuk është i pavetëdijshëm dhe Ai as nuk harron.” (Surja Ta ha, ajeti 51-52).

Gjithashtu ka thënë:

“...edhe gjithçka që Ne kemi shënuar në llogari (si dëshmi) në Librin e Qartë.” (Surja Ja Sin, ajeti 12).

Në këtë caktim hyn:

a) Caktimi i hershëm para se të krijonte qiejt e tokën:

Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Thuaj: “Kurrë nuk do të na ndodhë gjë neve, përveçse çfarë Allahu ka përcaktuar për ne.” (Surja Teube, ajeti 51).

b) Shkrimi i premtimit (që ka marrë Allahu i Madhëruar nga njerëzit) ditën kur ka thënë: **“A nuk jam Unë Zoti juaj?”** (Surja A’raf, ajeti 172):

Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“(Përkujtoni) edhe kohën kur Zoti yt bëri të lindë nga bijtë e Ademit, nga kërbishtja e tyre farën e tyre (ose nga

kërbishtja e Ademit sollëm pasardhësit e tij) dhe i bëmë ata të dëshmojnë për veten e tyre (duke u thënë): “A nuk jam Unë Zoti juaj?” Ata thanë: “Po, padyshim që edhe ne dëshmojmë!” (Kjo) që të mos thoni në Ditën e Ringjalljes: “Në të vërtetë ne nuk e kemi ditur këtë.” (Surja A’raf, ajeti 172).

c) Caktimi që ndodh një herë në jetë:

Ai ndodh atëherë kur lëngu që del nga burri merr formë në mitër. Atëherë dërgohet engjëlli. Ai fryn shpirtin në copën e mishit (në trupin e pashpirt të fëmiut-shp) dhe urdhërohet të shkruajë katër gjëra: furnizimin e tij, jetëgjatësinë e tij, punën e tij dhe se a ka për të qenë prej të gëzuarve apo prej të dëshpëruarve.

d) Caktimi vjetor që ndodh në Natën e Kadrit:

Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Në këtë (natë) vendoset çdo çështje e Vullnetit dhe Urdhëresave (për vitin tjetër).” (Surja Dukhan, ajeti 4). Ka thënë Ibn Abasi:

“Shkruhet nga Ummul Kitab (Leuhul Mahfudhi) në Natën e Kadrit çfarë do të ndodhë në atë vit. Shkruhen vdekja, jeta, furnizimi, shiu, deri edhe haxhinjtë (emrat e tyre). Thuhet: Do të bëjë haxh (pelegrinazhi i përvitshëm për në Mekë) filani e filani.”

e) Caktimi ditor:

Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Ai në çdo moment është i angazhuar në ndonjë çështje.” (Surja Rrahman, ajeti 29).

Caktimi ditor është shtjellim i caktimit vjetor. Caktimi vjetor është shtjellim i caktimit që ndodh një herë në jetë kur merr formë lëngu që del nga burri (në mitrën e gruas). Ky i fundit është shtjellim i caktimi që ndodh një herë në jetë ditën kur merret premtimi. Ky i fundit është shtjellim i caktimit të hershëm të cilin e ka shkruar lapsi në Leuhul-Mahfudh. Ky libër bën pjesë në dijen e Allahut të Madhëruar.

Gjithashtu, përfundimi i caktimeve (të krijesave) bën pjesë në dijen e Allahut. Dijen e Tij nuk e paraprin asgjë dhe nuk ndodh në të ardhmen asgjë pa dijen e Tij. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Dhe se tek Zoti yt është Fundi (kthimi i çdo gjëje).” (Surja Nexhm, ajeti 42).

3-Dëshira:

Ne besojmë se Allahu i Madhëruar ka dëshiruar çdo gjë që ndodh në tokë e qiej. Asgjë nuk ndodh pa dëshirën e Tij. Ndodh ajo çka Ai do, kurse ajo që nuk dëshiron Ai nuk realizohet. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Sigurisht që Urdhëri i Tij, kur Ai dëshiron një gjë, është vetëm se Ai t’i thotë asaj: “Bëhu!” - dhe ajo është e bërë (në çast)!” (Surja Ja Sin, ajeti 82).

Gjithashtu ka thënë:

“Po të kishte dashur Allahu, ata nuk do të kishin luftuar kundër njëri-tjetrit, por Allahu bën çfarë Ai dëshiron.” (Surja Bekare, ajeti 253).

Gjithashtu ka thënë:

“Dhe po të kishte dashur Allahu, Ai do të mund t’i kishte mbledhur të gjithë bashkë në udhëzim të vërtetë.” (Surja Enam, ajeti 35).

Gjithashtu ka thënë:

“Se po të dëshironte ashtu Zoti yt, Ai padyshim që do ta kishte bërë njerëzimin një Umet (një popull që të ndiqte një fe – Islamin).” (Surja Hud, ajeti 118).

Gjithashtu ka thënë:

“Dhe sikur të kishim dashur Ne, sigurisht që Ne do t’i kishim dhënë çdo njeriu udhëzimin e tij, por u vendos e do të vërtetohet Fjala Ime (për keqbërësit) se Unë do ta mbush Xhehenemin me xhinde e njerëz bashkë.” (Surja Sexhde, ajeti 13).

Gjithashtu ka thënë:

“Dhe Allahu nuk është i tillë që Atij t’i shpëtojë ndonjë gjë në qiej ose në tokë; padyshim që Ai është kurdoherë i Gjithëdituri, Mbizotëruesi i Gjithëfuqishëm.” (Surja Fatir, ajeti 44).

4-Grada e krijimit:

Allahu i Madhëruar ka krijuar çdo veprues dhe veprën e tij, çdo lëvizës dhe lëvizjen e tij, çdo moslëvizës dhe moslëvizjen e tij. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Ndërsa Allahu ju ka krijuar ju dhe çfarë ju bëni e veproni!” (Surja Saffat, ajeti 96).

Gjithashtu ka thënë:

“Allahu është Krijues i çdo sendi dhe Ai është Vekil (Kujdestar, Ruajtës, Rregullues) mbi gjithçka.” (Surja Zumer, ajeti 62).

Por, ne besojmë gjithashtu që robërit (e Allahut) kanë fuqi për veprat e tyre dhe zgjedhje. Në të njëjtën kohë, besojmë se Allahu i Madhëruar i ka krijuar ata, zgjedhjen e tyre, forcën e tyre, fjalët e tyre dhe veprat e tyre. Fjalët dhe veprat e tyre i përngjiten atyre realisht, dhe duke u bazuar mbi këtë gjë, ata shpërblehen dhe dënohen në bazë të veprave të tyre. Ata nuk mund të mund të bëjnë gjë tjetër përveç asaj që i ka caktuar Allahu i Madhëruar dhe nuk dëshirojnë (zgjedhin) pa dëshiruar Allahu. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Vërtet që këto (Vargje të Kur’anit) janë këshillë përkujtuese, kështu që kushdo që të dojë, le të marrë Udhë drejt Zotit të tij! Por ju nuk mund të dëshironi, pos nëse do Allahu. Vërtet që Allahu është kurdoherë i Gjithëditur, më i Urti Gjithëgjykues.” (Surja Insan, ajeti 29-30).

Gjithashtu ka thënë:

“Vërtet që ky (Kur’ani) s’është tjetër pos Përkujtues për Alemin (gjithë njerëzimin dhe xhindet). Për këdo prej jush që dëshiron të ecën drejt. E ju nuk do të dëshironi, po të mos jetë se dëshiron Allahu - Zoti i Alemin-it (Zoti i gjithë botëve, i gjithësisë dhe i gjithë ç’është në të, Zoti i njerëzve dhe i xhindeve).” (Surja Tekëir, ajeti 27-29).

Gjithashtu ka thënë:

“Allahu nuk e rëndon askënd mbi mundësitë që ai ka. Secili merr shpërblim për atë (të mirë) që ka fituar dhe (po kështu) secili merr dënim për atë (të keqe) që ka fituar. “Zoti ynë! Mos na ndëshko në qoftë se harrojmë, apo biem në gabime; - Zoti ynë! Mos na ngarko me barrën e atyre të cilët i detyrove para nesh (jehuditë dhe të krishterët); Zoti ynë! Mos na ngarko me barrë më të rëndë se sa kemi mundësi për të (që ta mbajmë). Na fal ne, dhe na liro nga gjynahet dhe kij Mëshirë për ne. Ti je Maula (Zoti, Mbrojtësi, Ruajtësi) ynë; pra, na ndihmo dhe na jep fitore përmbi popullin Kafir (mohues, mosbesimtar).” (Surja Bekare, ajeti 286).

Gjithashtu ka thënë:

“Ky është Xhenneti të cilin u bëtë që ta trashëgoni për shkak të veprave tuaja që ju gjithnjë bëtë (në jetën e dynjasë).” (Surja Zukhruf, ajeti 72). Pra, si rrjedhojë e veprës.

Gjithashtu ka thënë:

“Dhe shijoni pra ju vuajtjet e përhershme për çfarë ju punuat.” (Surja Sexhde, ajeti 14).

Gjithashtu ka thënë:

“Kësisoj, kushdo që bën mirësi sa një thërrmijë qoftë (apo sa një milingonë), do ta shohë atë. Dhe kushdo që bën keq sa një thërrmijë qoftë, do ta shohë atë.” (Surja Zelzele, ajeti 7-8).

Gjithashtu, besojmë se caktimi që ka paraprirë nuk pengon nga punimi i veprave, ashtu siç nuk çon për te mbështetja te caktimi. Për këtë shkak iu tha të Dërguarit të Allahut sal-lallahu alejhi ue sel-lem kur i njoftoi shokët e tij për paraprirjen e caktimeve, të ndodhurit e tyre dhe tharjen e lapsit (ka për qëllim që caktimet janë shkruar dhe nuk ndryshohen më):

“A të mbështetemi te libri ynë dhe të lëmë veprën?”

Ai ia ktheu:

“Jo, punoni. Secilit i lehtësohet (vepra që i është caktuar).”

Pastaj lexoi:

“Sa i përket atij që jep (për Hirë të Allahut) dhe plotëson detyrimin ndaj Allahut, edhe i frikësohet Atij, edhe beson dhe e vërteton në El-Husna (për më të Mirën). Atëherë Ne do t’ia bëjmë atij të sheshtë rrugën e lehtë. Por ai i cili është koprrac i etur dhe e mendon veten të pavarur (nga Zoti), dhe përgënjeshtroi El-Husna (më të mirën), atëherë Ne do t’ia bëjmë atij të sheshtë udhën për të keqen (të vështirën).” (Surja Lejl, ajeti 5-10).

Caktimet kanë shkaqe të cilat të çojnë për te ta. Vepra e mirë është shkak për hyrjen në xhenet e vepra e keqe për hyrjen në zjarr ashtu siç është martesë shkak për lindjen e fëmijut dhe plugimi (i tokës-shp) për kultivimin.

Besimi i saktë në çështjen e imanit

5- Nga besimi i Ehlu Sunetit është se Imani (besimi) është fjalë me gjuhë; ashtu që të shqiptojë dëshminë e teuhidit “Nuk ka të adhuruar tjetër me të drejtë dhe Muhamedi është i dërguari i Tij.”, besim me zemër; ashtu që të jetë i sigurtë në vërtetësinë e fjalës së teuhidit (dëshmisë së mësipërme-shp), dhe vepër me gjymtyrë.

Ka thënë Imam Shafiu (Allahu e mëshiroftë):

“Sahabët, Tabiinët (brezi pas tyre), ata që erdhën pas tyre dhe ata që kemi arritur kanë rënë dakort dhe thonin:

“Besimi është fjalë, vepër dhe nijet (qëllim). Nuk bën dobi njëra nga të trejat përveçse bashkë me të tjerat.”¹⁸

Besimi shtohet me bindje (ndaj Allahut-shp) dhe pakësohet me kundërshtimin (e Tij). Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Ata (besimtarë) të cilëve njerëzit (hipokritë) u thanë: “Vërtet, populli (pagan) ka grumbulluar kundër jush (një ushtri të madhe), kështu që frikësojuni atyre”, kjo në të vërtetë vetëm u shtoi Besimin.” (Surja Ali Imran, ajeti 173).

Gjithashtu ka thënë:

“...dhe kur u lexohen Vargjet e Tij (Kur’ani), ato ua shtojnë edhe më Besimin.” (Surja Enfal, ajeti 2).

Gjithashtu ka thënë:

¹⁸ Transmeton El-Lalikei në “Es-Suneh”.

“Dhe sa herë zbret ndonjë Sure (pjesë Kur’ani), disa prej tyre (hipokritëve) thonë: “Cilit prej jush iu shtua besimi?” Sa për ata që besojnë, ajo e ka shtuar besimin e tyre dhe ndjejnë kënaqësi.” (Surja Teube, ajeti 124).

Gjithashtu ka thënë:

“Dhe kur besimtarët i panë Ahzabet, thanë: “Kjo është ajo që Allahu dhe i Dërguari i Tij na kishin premtuar, e Allahu dhe i Dërguari i Tij kanë folur të vërtetën.” Dhe kjo vetëm ua shtoi besimin dhe nënshtrimin (ndaj Allahut).” (Surja Ahzab, ajeti 22).

Gjithashtu ka thënë:

“Ai është i Cili zbreti Es-Sekineh (butësinë, gjakftohtësinë e qetësinë) në zemrat e besimtarëve, që atyre t’u shtojë besimi bashkë me Besimin që kishin.” (Surja Fet’h, ajeti 4).

Gjithashtu ka thënë:

“...dhe që besimtarët të shtojnë besimin.” (Surja Muddethir, ajeti 31).

Transmetohet në Sahihun e Buhariut dhe Muslimit nga hadithi i Ibn Umerit (radijAllahu anhu) se Pejgamberi sal-Allahu alejhi ue sel-lem i këshilloi gratë e pastaj i tha:

“Nuk kam parë dikë që është i mangët nga mendja dhe feja, e ia merr mendjen burrit të vendosur sesa ndonjëra prej jush”. Ky është argument për pakësimin e besimit. E ngjashme më këtë është fjala e tij sal-Allahu alejhi ue sel-lem:

“Besimtari me besimin më të plotë është ai që ka moralin më të mirë.”¹⁹ Nëse ai që ka moralin e mirë është besimtari me besimin më të plotë, atëherë ai ka moral të keq është me besim më të ulët.

Imani nuk është vetëm fjalë dhe vepër pa besim (i'tikad), sepse ky është imani i hipokritëve. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Ndërsa ka edhe njerëz (hipokritë me dy fytyra) të cilët thonë: “Ne besojmë në Allahun dhe në Ditën e Fundit”, ndërsa në të vërtetë ata nuk besojnë.” (Surja Bekare, ajeti 8).

Imani nuk është thjesht njohja (njohja e besimit të vërtetëshp), sepse ky është imani i mosbesimtarëve dhe mohuesve. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Dhe ata i përgënjeshtroan ato (Ajetet Tona) padrejtësisht dhe me mospërfillje edhe pse vetë në veten e tyre ishin të bindur për to.” (Surja Neml, ajeti 14).

Gjithashtu ka thënë:

“Nuk je ti ai të cilin ata mohojnë, por janë Ajetet e Allahut (Kur'ani) që Dhalimunët (mosbesimtarët, keqbërësit) mohojnë.” (Surja Enam, ajeti 33).

Gjithashtu ka thënë:

“Ata të cilëve Ne u dhamë Librat e Parë (jehuditë dhe të krishterët) e njohin mjaft mirë atë (Muhammedin), ashtu siç i njohin bijtë e tyre.” (Surja Bekare, ajeti 146).

¹⁹ Transmeton Ahmedi dhe të tjerë përveç tij nga Ebu Hurejra.

Gjithashtu ka thënë:

“Atëherë kur tek ata erdhi ajo që ata e kishin dalluar, ata e mohuan atë.” (Surja Bekare, ajeti 89).

Gjithashtu ka thënë:

“Edhe Aadi edhe Themudi! Dhe me të vërtetë që (shkatërrimi i tyre) duket qartë për ju nga vendbanimet e tyre të rrënuara plotësisht. Shejtani ua bëri që t’u duken të drejta punët e sjelljet e tyre dhe i largoi ata nga Udhë (e Drejtë) edhe pse ishin të zgjuar e të aftë.” (Surja Ankebut, ajeti 38).

Imani nuk është vetëm fjalë dhe besim pa vepër sepse Allahu i ka quajtur veprat besim. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Dhe Allahu kurrë nuk do t’ua humbasë besimin.” (Surja Bekare, ajeti 143), pra, namazin tuaj drejt Xhamisë së Aksasë (sepse në fillim drejtimi në namaz ka qenë drejt Aksasë).

Transmetohet në Sahihun e Buhariut dhe Muslimit nga hadithi i Ibn Abasit (radijAllahu anhu) nga Pejgamberi sal-Allahu alejhi ue sel-lem se i ka thënë grupit të fisit AbdulKajs:

“Ju urdhëroj me katër gjëra: Besimin në Allahun. A e dini se ç’është besimi në Allahun? Ai është dëshmia se nuk ka të adhëruar tjetër me të drejtë përveç Allahut , falja e namazit, dhënia e zekatit, agjërimi i Ramazanit dhe të jepni 1/5 e plaçkës së luftës”.

Gjithashtu, transmetohet në Sahihun e Buhariut dhe Muslimit nga Ebu Hurejra (radijAllahu anhu) nga Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem se ka thënë:

“Besimi është shtatëdhjetë e ca apo gjashtëdhjetë e ca gradë. Më e larta prej tyre është fjala “Le ilahe il-lAllah (Nuk ka të adhuruar tjetër me të drejtë përveç Allahut), më e ulëta prej tyre është largimi i pengesës nga rruga dhe turpi është një nga gradat e besimit”.

Besimi i saktë në lidhje më atë që bën gjynahe të mëdha

6- Ehlu Suneti dhe Xhemati beson se të gjitha gjynahet përveç shirkut (t'i shoqërosh shok Allahut) nuk e nxjerrin muslimanin nga feja islame, vetëm nëse i lejon ato (pra, beson se nuk janë të ndaluara në Islam), nëse i lejon ato duke i vepruar dhe besuar se janë të lejuara apo duke besuar se janë të lejuara edhe nëse nuk i vepron ato. Ai del nga Islami nëse i lejon ato sepse ka përgënjeshtuar Kur'anin dhe të Dërguarin e Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem. Ky është mohim i Kur'anit, sunetit dhe unanimitetit të dijetarëve.

Gjynahet të cilat janë në gradë më të ulët se shirku nuk e fusin vepruesin e tyre përgjithmonë në zjarrin e xhehnemit, ashtu siç ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Padyshim që Allahu nuk falë t'i vëhen Atij shokë në adhurim, por Ai fal përveç kësaj.” (Surja Nisa, ajeti 48).

Ai që vepron gjynahe të mëdha është nën dëshirën e Allahut e Madhëruar. Nëse do e fal atë me mirësinë dhe bujarinë e Tij, e nëse do e fut në zjarr sipas mëkateve të tij për ta pastruar nga to. Pastaj e nxjerr nga zjarri si shkak i teuhidit të tij dhe e fut në xhenet.

Allahu ka përmendur në Librin e Tij disa gjynahe të mëdha si vrasja dhe imoraliteti, dhe i ka pohuar besimin atyre që i veprojnë ato. Ata janë besimtarë me imanin e tyre, fasikë (të shthurur, të prishur) me gjynahun e tyre. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“O ju që keni besuar! Ju është detyruar Kisasi (Ligji i Barazisë në ndëshkim) në rast vrasje: të lirin për të lirin, robin për robin dhe femrën për femrën. Por nëse vrasësi falet nga vëllai (ose të afërmit e tij) i viktimës kundrejt pagesës (si shlyerje) së gjakut, atëherë duke iu përmbajtur kësaj me ndershmëri, edhe pagesa e shlyerjes së gjakut trashëguesit të viktimës duhet të bëhet me ndershmëri.” (Surja Bekare, ajeti 178). Pra, i ka pohuar besimin vrasësit dhe viktimës, që janë prej besimtarëve, dhe i ka pohuar gjithashtu vëllazërinë e besimit.

Nuk ka ndonjë kundërshtim mes emërtimit të veprës apo vepruesit të saj me fisk (shthurje, dalje nga rruga e Allahut) dhe mes emërtimit të vepruesit të saj musliman e praktikimit të rregullave të muslimanëve me të. Tregimi i sahabiut Abdullah Himar, të cilën e transmeton Buhariu në Sahihun e tij është shumë e qartë në lidhje me këtë pikë. AbduLlah Himar piu alkool. Pastaj u dërgua për te Pejgamberi sal-Allahu alejhi ue sel-lem. Një nga sahabët tha:

“Allahu e mallkoftë! Sa shpesh e sjellin (ngaqë pinte alkool shpesh)!”.

Pejgamberi sal-Allahu alejhi ue sel-lem ia ktheu:

“Mos e mallko! Me të vërtetë që ai e do Allahun dhe të Dërguarin e Tij!”.

Pra, ai nuk doli nga Islami kur veproi këtë mëkat të madh, bile iu pohua besimi edhe pse veproi këtë gjynah të madh.

Sqarimi i kësaj çështjeje:

Kufri (mohimi), shirku (t’i shoqërosh shok Allahut), padrejtësia, fusuku (shthurja, dalja nga rruga e Allahut) dhe

nifaku (hipokrizia) kanë ardhur në argumentet e fesë në dy lloje:

1-Të mëdha: Në këtë rast të nxjerrin nga Islami sepse kundërshtojnë totalisht bazën e fesë.

2-Të vogla: Në këtë rast kundërshtojnë besimin e plotë dhe nuk e nxjerrin vepruesin e tyre nga Islami.

Kjo është ndarja (degëzimi) i paraardhësve tanë të devotshëm (selefëve) (Allahu qoftë i kënaqur me ta). Ka thënë i dituri i umetit (popullit islam) dhe komentuesi i Kur'anit Ibn Abasi (radijAllahu anhu) se ka kufër (mohim) që nuk arrin gradën e kufrit të madh, padrejtësi që nuk arrin gradën e padrejtësisë së madhe, fusuk (shthurje, dalje nga rruga e Allahut) që nuk arrin gradën e fusukut të madh dhe nifak (hipokrizi) që nuk arrin gradën e nifakut të madh.

Allahu i Madhëruar ka emërtuar atë që lut dikë tjetër përveç Tij kafir (mohues), mushrik (politeist) dhe zullumqar.

Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Dhe kushdo që lut (ose adhuron) në vend të Allahut çdo ilah (zot) tjetër për të cilin nuk ka asnjë provë, atëherë llogaria e tij është vetëm te Zoti i tij. Vërtet që Kafirët (mohuesit e Njesisë së Allahut) nuk do të kanë kurrë sukses.” (Surja Mu'minin, ajeti 117).

Gjithashtu ka thënë:

“Thuaj: “Unë lus vetëm Zotin tim dhe nuk bashkoj askënd si shok a të barabartë përkrah me Të”. (Surja Xhin, ajeti 20).

Gjithashtu ka thënë:

“Dhe mos lut tjetër përveç Allahut, çfarëdo qoftë, që kurrë nuk do të të sjell ty përfitim dhe as nuk do të të dëmtojë, por në rast se vepron kështu, atëherë patjetër që do të jesh prej Dhalimunëve (mohuesve, keqbërësve)”. (Surja Junus, ajeti 106).

Gjithashtu ka thënë:

“...përveç Iblisit. Ai ishte një prej xhindeve dhe nuk iu bind Urdhërit të Zotit të tij.” (Surja Kehf, ajeti 50).

Këtu (në këto ajete) konteksti është rreth kufrit të madh, shirkut të madh, padrejtësisë së madhe dhe fiskut të madh. Besimi nuk bashkohet me këto gjëra.

Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Dhe kushdo që nuk gjykon me atë që ka shpallur Allahu (me Ligjin e Allahut), të këtillët janë Kafira (jobesimtarë).” (Surja Maide, ajeti 44).

Gjithashtu ka thënë:

“Kushdo që nuk gjykon me atë që ka shpallur Allahu, të këtillët janë Dhalimunë (mizorë, mosbesimtarë).” (Surja Maide, ajeti 45).

Gjithashtu ka thënë:

“Dhe kushdo që nuk gjykon me atë që ka shpallur Allahu, të këtillët janë Fasikunë (të pabindur e të panënshtuar ndaj Allahut).” (Surja Maide, ajeti 47).

Gjithashtu ka thënë:

“Vërtet, ata që padrejtësisht rrjepin nga pasuria e jetimëve, ata vetëm zjarr gllabërojnë në barkun e tyre dhe do të digjen në Zjarrin që digjet fort.” (Surja Nisa, ajeti 10).

Ka thënë i Dërguari i Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem:

“Sharja e muslimanit është fusuk (dalje nga nënshtrimi i Allahut) dhe vrasja e tij është kufër (mohim)”.

Gjithashtu ka thënë i Dërguari i Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem:

“Kush betohet në diçka tjetër përveç Allahut ka bërë kufër ose shirk”.

Këtu (në këto ajete dhe hadithe) konteksti është rreth kufrit të vogël, shirkut të vogël, padrejtësisë së vogël dhe fiskut të vogël. Besimi bashkohet me këto gjëra (pra, mund të ekzistojë besimi edhe pse gjenden këto mëkate te njeriu), ashtu siç kanë treguar për këtë gjë Kur’ani, Suneti dhe unanimiteti i paraardhësve tanë të devotshëm (selefëve). Këto gjëra e kundërshtojnë besimin e plotë dhe e ulin atë.

Besimi i saktë në lidhje me Sahabet (shokët) e të Dërguarit të Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem

7- Nga besimi i Ehlu Sunetit dhe Xhematit është se ata i donë Sahabet (shokët) e të Dërguarit të Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem, lusin Allahun që të jetë i kënaqur me ta, kërkojnë falje për ta dhe i lavdërojnë.

Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Me ata të cilët të parët përqaftuan Islamin nga Muhaxhirunët (besimtarët që u shpërngulën nga Meka në Medinë) dhe Ansarët (besimtarët e Medinës që i strehuan dhe i ndihmuan ata) si dhe ata që i ndoqën besnikërisht ata (në Besim), me këta Allahu është mjaft i kënaqur dhe ata janë më se të kënaqur me Të. Ai ka përgatitur për ta Kopshte të Begatë nën të cilët rrjedhin lumenj për të banuar atje përgjithmonë. Ky është ngadhënjimi madhështor.” (Surja Teube, ajeti 100).

Pra, Allahu i Madhëruar është kënaqur me ata që e përqaftuan Islamin të parët (pra, sahabet-shp) pa i vënë kusht pasimin me besnikëri, dhe kënaqet me ata që vinë pas tyre vetëm me pasimin me besnikëri të sahabeve.

Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Sigurisht që Allahu ishte i kënaqur me besimtarët kur ata të dhanë besën ty (O Muhammed) nën pemë.” (Surja Fet’h, ajeti 18). E ai që kënaqet Allahu me të, nuk zemërohet

asnjëherë me të. Transmetohet në hadithin e saktë se i Dërguari i Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ka thënë:

“Nuk hyn në zjarr asnjë nga ata që kanë dhënë besën nën pemë²⁰.”

Allahu i Madhëruar i ka përmenduar muhaxhirunët (besimtarët që u shpërngulën nga Meka në Medinë) dhe i ka cilësuar si të singertë. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“(Ka gjithashtu një pjesë në këtë plaçkë) Për (Muhaxhirinët - muslimanët e shpërngulur nga Meka në Medinë) të mërguarit e varfër, të cilët u përzhunë nga shtëpitë e tyre për të kërkuar Mirësinë e Allahut dhe për të fituar Kënaqësinë e Tij, dhe për të ndihmuar Allahun (për t’i shërbyer e për të ndihmuar Islamin, Fenë e Tij) dhe të Dërguarin e Tij (Muhamedin). Padyshim që të këtillët janë të vërtetët.” (Surja Hashr, ajeti 8).

Pastaj ka përmendur Ensarët (besimtarët e Medinës që i strehuan dhe i ndihmuan muhaxhirunët) duke thënë:

“Edhe ata të cilët para tyre patën shtëpitë e tyre (në Medinë) dhe pranuan Besimin, - i duan ata që u shpërngulën tek ata dhe nuk kanë aspak zili në gjokset e tyre për atë që iu dhe atyre (nga plaçka e Beni-Nadir) dhe i parapëlqejnë ata (të shpërngulurit) mbi veten e tyre, edhe pse ata vetë kishin nevojë për të. Dhe kushdo që

²⁰ Vendi ku i janë betuar të Dërguarit të Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem se do të merrnin hakun e njërit prej sahabeve para marrëveshjes së Hudejbijes.

shpëton nga lakmia vetjake, tamam të këtillët do të jenë ngadhënjimtarët.” (Surja Hashr, ajeti 9).

Pastaj ka përmendur gjendjen e besimtarëve që vinë pas tyre prej atyre që ndoqën me besnikëri sahabet (shokët) e të Dërguarit të Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem duke thënë:

“Dhe ata që erdhën pas tyre, thonë: “Zoti ynë! Na fal ne dhe vëllezërit tanë që qenë para nesh në Besim dhe mos na fut në zemrat tona asnjë grimcë urrejtje ndaj atyre që besuan. Zoti ynë! Vërtet që Ti je shumë Dashamirës, Mëshirëplotë.” (Surja Hashr, ajeti 10).

Gjithashtu ka thënë:

“Muhammedi është i Dërguari i Allahut dhe ata që janë me të janë të ashpër ndaj mohuesve (të Allahut) dhe të mëshirshëm ndërmjet veti. I sheh ata duke u përkulur (në Ruku) dhe duke rënë me fytyrë në tokë (në Sexhde), duke kërkuar Begati nga Allahu dhe Kënaqësinë e Tij. Shenja e tyre (e Besimit të tyre) është në fytyrat e tyre nga gjurmët e sexhdes (gjatë faljes). Ky është përshekrimi i tyre në Teurat, ndërsa shembulli i tyre në Inxhil përshekrhet si një farë (e mbjellë) e cila lëshon filizin, pastaj e forcon atë dhe ai pastaj qëndron vetë në trungun e vet duke i mahnitur mbjellësit, që Ai t'i tërbojë mosbesimtarët me anë të tyre. Allahu u ka premtuar atyre të cilët besojnë (në Njësinë e Allahut, në të Dërguarin e Tij, Muhammedin dhe e ndjekin Fenë e Allahut, Islamin deri në Ditën e Fundit) dhe punojnë mirësi e drejtësi (sipas këtij Besimi) falje dhe shpërblim

tepër të madh (Kopshtet e Begatë të Xhennetit të Pafund)." (Surja Fet'h, ajeti 29).

Ka thënë Imam Maliku:

"Ajeti (ajeti i mësipërm-shp) ka për qëllim atë të cilin ka në zemrën e tij urrejtje për ndonjë prej shokëve të Dërguarit të Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem".

Ka thënë Allahu i Madhëruar:

"Ndërsa ata që besuan dhe migruan dhe luftuan fort në Çështjen e Allahut (Xhihad), si edhe ata të cilët u dhanë atyre strehim e ndihmë - këta janë me të vërtetë besimtarët e merituar, për ta do të ketë Falje të madhe dhe Rizkun Kerim (Begati të Lartë, Kopshtet e Begatë të Xhennetit)." (Surja Enfal, ajeti 74).

Allahu i Madhëruar ka përmendur sahabet duke qartësuar gradën e lartë të atyre që shpenzuan dhe luftuan para çlirimit (marrëveshjes së Hudejbijes) mbi ata që shpenzuan dhe luftuan më pas. Të gjithë atyre që shpenzuan prej tyre (para dhe pas çlirimit) i ka premtuar Xhenetin. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

"Nuk janë njësoj ndërmjet jush ata që shpenzuan dhe luftuan para çlirimit. Të tillët janë në gradë më të lartë se ata që shpenzuan dhe luftuan më pas. Por për të gjithë Allahu ka premtuar të mira dhe Allahu është i Mirënjohur për gjithçka që ju punoni." (Surja Hadid, ajeti 10).

Transmetohet në Sahihun e Buhariut dhe të Muslimit nga Ebu Seid El-Khudri (radijAllahu anhu) se ka thënë: Ka thënë i Dërguari i Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem:

“Mos i shani shokët e mi!”. Ndërsa në transmetimin e Muslimit:

“Mos i shani shokët e mi! Nëse dikush do shpenzonte (për hir të Allahut) ar sa mali i Uhudit nuk do të arrinte shpërblimin e një Muddi që shpenzojnë ata, e as gjysmën e tij.”

Muddi (në gjuhën arabe) është çereku i Sa'ë (masë matëse e grurit, afërsisht mes 2-3 kg). Ndërsa Nesijf (kështu është në tekstin e hadithit në gjuhën arabe) është gjysma e Muddit.

Kuptimi: Pra, nuk ka arritur as këtë masë të vogël nga grada e sahabeve, e as gjysmën e asaj mase.

Gjithashtu transmetohet në Sahihun e Buhariut dhe të Muslimit nga Imran ibn Husajn (radijAllahu anhu) se Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ka thënë:

“Gjenerata më e mirë është gjenerata ime, pastaj ata që vinë pas tyre, pastaj ata që vinë pas tyre”. Thotë Imrani (transmetuesi i hadithit): “Nuk e di a përmendi pas gjeneratës së tij dy apo tre gjenerata”. Vazhdon e thotë Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem:

“Pastaj pas tyre do të vijë një popull që dëshmojnë dhe nuk i kërkohet të dëshmojnë, tradhëtojnë dhe nuk mund t'i lihet amaneti, zotohen dhe nuk e kryejnë zotimin. E do të shfaqet në mesin e tyre shëndoshja”.²¹

²¹ Arsyeja e mosqënies së kësaj cilësie e lavdëruar është sepse vjen nga ngrënja e tepërt. Për më tepër shiko “Fet’hul Ba’ri” të Ibn Haxherit.

Gjithashtu transmetohet në Sahihun e Buhariut dhe të Muslimit nga Enesi (radijAllahu anhu) se Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ka thënë:

“Shenja e besimit është dashuria e ensarëve (besimtarëve të Medinës që i strehuan dhe i ndihmuan muhaxhirunët), ndërsa shenja e hipokrizisë është urrejtja e tyre”.

Gjithashtu transmetohet në Sahihun e Buhariut dhe të Muslimit nga El-Bera’ ibn A’zib (radijAllahu anhu) se Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ka thënë për Ensarët:

“Ata i do vetëm ai që është besimtar dhe i urren vetëm ai që është hipokrit. Ai që i do ata, Allahu e do atë. Ai që i urren ata, Allahu e urren atë”.

Gjithashtu transmetohet në Sahihun e Muslimit nga Ebu Hurejra dhe nga hadithi i Ebu Seidit (Allahu qoftë i kënaqur me të dy) se Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ka thënë:

“Ensarët i do vetëm ai që beson Allahun dhe Ditën e Gjykimit”.

Gjithashtu transmetohet në Sahihun e Buhariut dhe të Muslimit nga hadithi i Ali ibn Ebi Talib (radijAllahu anhu) se Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ka thënë në tregimin e Hatib ibn Ebi Belteah²²:

“...Me të vërtetë që ai ka marrë pjesë në luftën e Bedrit. E ku e di, ndoshta Allahu ka shikuar ata që morën pjesë aty e ka thënë: (Veproni çtë doni, me të vërtetë që ju kam falur ju.)”.

²² Një nga sahabet e të Dërguarit të Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem, kishte nisur lajmin e nisjes së të Dërguarit të Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem për çlirimin e Mekës, me anë të një gruaje, ngaqë kishte frikë për familjen e të afërmit e tij që kishte në Mekë, por nuk ia arriti qëllimit.

Gjithashtu transmetohet në Sahihun e Muslimit nga Xhabir ibn Abdilahu (radijAllahu anhu) se ka thënë:

Më ka lajmëruar Ummu Mubeshir se ka dëgjuar Pejgamberin sal-lAllahu alejhi ue sel-lem duke thënë te Hafsah (një nga gratë e tij):

“Nuk do të hyjnë në zjarr –në dashtë Allahu- asnjë nga ata që janë betuar nën pemë”.

Numri i tyre është më shumë se 1400, prej tyre Ebu Bekri, Umeri, Uthmani dhe Aliu (katër drejtuesit e muslimanëve pas vdekjes së Dërguarit të Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem).

Ehlu Suneti beson se më të mirët e këtij umeti (populli) pas pejgamberit të tij janë Ebu Bekr Es-Sidiku e pastaj Umer El-Faruku. Ky është unanimiteti i sahabeve dhe tabi’inëve (brezi pas sahabeve). Nuk e ka kundërshtuar këtë asnjëri prej tyre.

Ka ardhur në mënyrë konsekuente (të vazhdueshme, grup pas grupi) transmetimi nga prijësi i besimtarëve Ali ibn Ebi Talib (radijAllahu anhu) se më të mirët e këtij umeti (populli) pas pejgamberit të tij janë Ebu Bekri e pastaj Umeri.

Pas atyre dy, Ehlu Suneti beson se i treti në radhë është Uthman ibn Affani, e pas tij vjen i katërti Ali ibn Ebi Talib (Allahu qoftë i kënaqur me të dy).

Besimi i saktë në lidhje me familjen e Pejgamberit sal-lAllahu alejhi ue sel- lem

8- Dashuria e familjes së tij, njohja e vlerës së tyre dhe nderimi i tyre është prej besimit të Ehlu Sunetit dhe Xhematit. Kjo vjen si zbatim i porosisë së Pejgamberit sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ditën e Gadir Khum (emër vendi). Falenderoi Allahun dhe e lavdëroi, përkujtoi (të pranishmit) e pastaj tha: *“Më pas: O ju njerëz! Me të vertetë që unë jam njeri dhe i dërguari i Zotit tim (e ka fjalën për engjëllin e vdekjes) mund të vijë shpejt e t’i përgjigjem atij. Ju lë dy gjëra të mëdha. E para është Libri i Allahut (Kur’ani). Në të ka udhëzim dhe dritë. Merreni Librin e Allahut dhe kapuni fort pas Tij (Kur’anit)”*.

I nxiti rreth Librit të Allahut, e pastaj tha:

“Kini kujdes familjen time! Ju përkujtoj Allahun në lidhje me familjen time! Ju përkujtoj Allahun në lidhje me familjen time! Ju përkujtoj Allahun në lidhje me familjen time!”.²³

Ka thënë Ibn Kethiri (Allahu e mëshiroftë) në “Tefsirin” e tij (komentimin që i ka bërë Kur’anit):

“Nuk e mohojmë porosinë në lidhje me Ehlul Bejtin (familjen e Pejgamberit). Nuk mohojmë urdhrin për mirësi ndaj tyre dhe për nderimin e tyre. Nuk ka dyshim se ata vinë nga një prejardhje e pastër, nga dera (familja) më e nderuar që ka

²³ Transmeton Muslimi në Sahihun e tij nga Zejd ibn Erkam (radijAllahu anhu).

ekzistuar ndonjëherë në sipërfaqen e tokës nga ana e krenarisë dhe prejardhjes. Kjo përforcohet nëse ata (pasardhësit) janë pasues të sunetit pejgamberik, të saktë e të qartë, ashtu siç ishin paraardhësit e tyre si Abbasi (një nga xhaxhallarët e të Dërguarit të Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem) dhe bijtë e tij; Aliu, familja dhe pasardhësit e tij, Allahu goftë i kënaqur me të gjithë”.

Gjithashtu, prej familjes së tij janë gratë e tij. Ka thënë Allahu i Madhëruar në kontekstin drejtuar atyre (grave të tij):

“Dhe qëndroni në shtëpitë tuaja dhe mos e shfaqni veten siç bënin në kohën e Xhahilisë (periudha e injorancës para Islamit), edhe falni rregullisht namazi, dhe jepni Zekatin dhe bindjuni Allahut dhe të Dërguarit të Tij. Allahu vetëm se dëshiron ta largojë prej jush Er-Rixhz (veprat e ulëta, gjynahet, çdo gjë të keqe), o pjesëtarë të familjes (së Pejgamberit), dhe t’ju bëjë ju të pastra plotësisht e pa asnjë njollë. Dhe kujtoni (o ju pjesëtarë të familjes së Pejgamberit) atë që këndohet në shtëpitë tuaja nga Vargjet e Allahut dhe El-Hikmeh (Sunetin e të Dërguarit , rrugën e vërtetë të vënies në jetë të Islamit). Vërtet që Allahu është gjithnjë më Dashamirësi, në Dijeni të Plotë për çdo gjë.” (Surja Ahzab, ajeti 33-34).

Ka thënë Ibn Kethiri (Allahu e mëshiroftë) në “Tefsirin” e tij:

“Ky ajet (ajeti 33) është argument që gratë e Pejgamberit sal-lAllahu alejhi ue sel-lem janë nga familja e tij sepse ato ishin shkaku i zbritjes së ajetit. Ky ajet bën fjalë për to pa ndonjë kundërshtim, qofshin vetëm ato sipas një mendimi, ose edhe të tjerë bashkë me to sipas mendimit të saktë”.

Transmetohet në Sahihun e Buhariut nga Enes ibn Malik (radijAllahu anhu) në tregimin e martesës së Pejgamberit sal-Allahu alejhi ue sel-lem me Zejneb bintu Xhahsh se ai doli e shkoi te dhoma e Aishes dhe tha:

“Paqja e Allahut dhe mëshira e Tij qofshin mbi ju o familja e Pejgamberit!”

Ajo ia ktheu:

“Edhe mbi ty qoftë paqja dhe mëshira e Allahut!” (Hadithi vazhdon).

Gjithashtu, nga argumentet që kanë ardhur rreth vlerës së tyre është fjala e Allahut të Madhëruar:

“Pejgamberi është më afër besimtarëve se sa vetë ata me vetveten, dhe bashkëshortet e tij janë nënat e tyre.” (Surja Ahzab, ajeti 6).

Ato janë nënat e besimtarëve në lidhje me ndalimin e martesës me to, nderimin e tyre dhe mirësinë ndaj tyre. Porse nuk lejohet veçimi me to dhe nuk është e ndaluar martesa me bijat dhe motrat e tyre me ixhma (unanimitetin e dijetarëve).

Besimi i saktë në lidhje me mrekullitë e njerëzve të mirë (të devotshëm)

9- Ehlu Suneti dhe Xhemati beson argumentet që kanë ardhur në rrugë konsekuente (të vazhdueshme, grup pas grupi) më lidhje me mrekullitë që i ka dhënë Allahu njerëzve të Tij të devotshëm.

El-Uelij (njeriu i mirë, i devotshëm) tek Ehlu Suneti dhe Xhemati është ai që zbaton urdhrat e fesë dhe i largohet ndalesave të saj. Ka thënë Allahu i Madhëruar për robërit e Tij të devotshëm:

“Të cilët besuan (në Njësinë e Allahut, në Islam) dhe që gjithnjë e patën frikë Allahun.” (Surja Junus, ajeti 63). Pra, devotshmëria vjen me besim dhe frikë ndaj Allahut.

El-Kera'meh (mrekullia) është diçka e jashtëzakonshme që ia jep Allahu ndonjërit prej robërve të Tij të devotshëm për ta ndihmuar në ndonjë çështje feje apo dunjaje. Por mrekullia e njerëzve të devotshëm nuk arrin gradën e mrekullive të pejgamberëve dhe të dërguarve.

Prej mrekullive të Allahut që i ka dhënë robërve të Tij të devotshëm janë:

-Tregimi i banorëve të shpellës (në suren Kehf);

-Tregimi i Merjemit (radijAllahu anhu) (nënës së Isait alejhi selam) kur e drejtoi vaja e lumit (ujë i cekët ku kalojnë njerëzit në një lumë të madh) për te trungu i palmës. Atëherë e urdhëroi Allahu që të shkundte trungun e saj në mënyrë që të binin hurma (arabe) të freskëta e të pjekura;

-Gjithashtu furnizimi që i jepte Allahu asaj me frutat e dimrit në verë dhe frutat e verës në dimër;

-Tregimi i Asifit, shkruesit të Sulejmanit;²⁴

-Tregimi i burrit të cilin e kishte vdekur Allahu njëqind vjet e pastaj e ringjalli;

-Tregimi i murgut Xhurejxh;

-Tregimi i grupit të përbërë prej tre vetësh nga bijtë e Israilit, atyre që u strehuan në shpellë e iu mbyll; e tregime të tjera të cilat janë të njohura tek njerëzit e dijes, tregime që burojnë nga Kur’ani, nga Suneti i saktë dhe nga ngjarjet e sakta të paraardhësve tanë të devotshëm (selefëve) e atyre që erdhën pas tyre.

Mrekullia mund të ndodh në këtë umet deri kur të bëhet Kijameti (fundi i gjithësisë) sepse shkaku i saj është të qënurit rob i devotshëm, e kjo gjë vazhdon deri kur të bëhet Kijameti.

Vepra e jashtëzakonshme nuk e lavdëron atë që e vepron atë vepër dhe nuk tregon për të qenurit e tij njeri i devotshëm derisa të peshohet e gjitha puna e tij me Kur’anin dhe Sunetin. Atëherë njihet ky person me anë të përputhshmërisë së tij me Kur’anin e Sunetin dhe pasimin e tyre në mënyrë të dukshme dhe të brendshme.

²⁴ Asif ibn Berkhije, djali i dajës i Sulejmanit, peygamberit të njohur, ia solli fronin e Belkisës Sulejmanit në çast, ndërkohë që duhej një muaj i tërë të shkohej deri atje.

Besimi i saktë në lidhje me obligimin ndaj prijësve të muslimanëve

10- Ehlu Suneti dhe Xhemati beson se Allahu i Madhëruar ia ka bërë të obligueshme besimtarëve bindjen ndaj prijësve të tyre në ato gjëra ku nuk kundërshtohet Allahu.

Ata e besojnë kuptimin e fjalës së të Dërguarit të Allahut sal-lallahu alejhi ue sel-lem në hadithin e Ubade ibn Sa'mit (radijAllahu anhu):

“Dëgjo dhe bindu kur të jesh në vështirësi dhe në lehtësim; dëgjo dhe bindu në gjërat që të pëlqejnë dhe në ato që i urren; dëgjo dhe bindu edhe nëse ata i japin përparësi vetvehtes aty ku të takon ty; dëgjo dhe bindu edhe nëse të marrin pasurinë dhe të godasin; përveç nëse urdhërohesh për mëkat”.

Ehlu Suneti dhe Xhemati beson se nuk lejohet të dalësh kundër prijësve, edhe nëse bëjnë padrejtësi përderisa nuk shohin kufër (mohim) të qartë për të cilin kanë argument nga Allahu, duke u bazuar mbi fjalën e të Dërguarit të tyre sal-lallahu alejhi ue sel-lem:

“Më të zgjedhurit e prijësve tuaj janë ata që i doni dhe ju duan, luten për ju e luteni për ta. Ndërsa më të këqinjët e prijësve tuaj janë ata që i urreni dhe ju urrejnë, i mallkoni dhe ju mallkojnë”.

Tha dikush:

“O i Dërguari i Allahut! A t'i luftojmë?”

Ai ia ktheu:

“Jo, përderisa falen me ju. Nëse shihni diçka që nuk e pëlqeni te prijësit tuaj, atëherë urreni veprën e tij dhe mos hiqni nga bindja ndaj tij”.

Kurse në një transmetin tjetër thotë:

“Atij që i është caktuar një prijës dhe sheh tek ai diçka që e kundërshton Allahun, le ta urrejë atë kundërshtim të Allahut dhe mos të heqë dorë nga bindja ndaj tij”.

Allahu e dënon në këtë botë dhe në botën tjetër atë që del nga xhemati (grupi i muslimanëve) me sanksione të rënda që i përshtaten krimit të tij.

Ai që vdes duke mos iu bindur prijësit dhe i larguar nga xhemati, vdekja e tij është vdekje e kohës së injorancës (koha para se të dërgohej i Dërguari i Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem).

Ai që largohet nga xhemati nuk pyetet për të, si simbol i mëkatit të tij të madh.

Ai që largohet nga xhemati nuk do të ketë argument tek Allahu i Madhëruar Ditën e Gjykimit.

Shejtani bashkëpunon me atë që largohet nga xhemati.

Gjaku i atij që largohet nga xhemati është i lejuar (jo nga njerëzit e thjeshtë).

Ehlu Suneti dhe Xhemati beson se lutja për përmirësimin e prijësit dhe ruajtjen e tij është e lavdëruar dhe e kërkueshme. Ajo është shenjë e njerëzve të Ehlu Sunetit, ashtu siç ka thënë imam Barbahari në librin “Suneti”:

“Nëse shikon dikë duke u lutur kundra sulltanit (prijësit) dije se ai është pasues i epsheve dhe dëshirave. E nëse dëgjon dikë duke u lutur për përmirësimin e sulltanit, dije se ai është pasues i sunetit inshaAllah (në dashtë Allahu).

Thotë Fudajl ibn Ijja’d:

-Nëse do të kisha një lutje të pranuar, do ta bëja atë për prijësin.

Na ka treguar Ahmed ibn Ke’mil, e ka thënë: na ka thënë El-Husejn ibn Et-Taberi, na ka thënë Merdujeh Es-Sa’dik: Kam dëgjuar Fudajlin duke thënë:

-Nëse do të kisha një lutje të pranuar, do ta bëja atë për prijësin.

Iu tha:

-O Ebu Ali, na e shpjego këtë.

Ai ia ktheu:

-Nëse do ta bëj për vete (lutjen) do të më bëjë dobi vetëm mua. Nëse e bëj për prijësin, përmirësohet ai dhe përmirësohen me të njerëzit dhe vendet.

Ne jemi urdhëruar që të lutemi për përmirësimin e tyre dhe jo të lutemi kundra tyre edhe nëse bëjnë padrejtësi. Kjo, sepse

padrejtësija e tyre është për vehtet e tyre, ndërsa përmirësimi i tyre është përmirësim për ta dhe muslimanët”.

Ka thënë imam Sabuni në “Akiden (besimin) e selefëve dhe dijetarëve të hadithit”:

“Ata besojnë se bëhet lutje për përmirësimin e tyre (prijësave- shp) dhe suksesin e tyre”.

Ehlu Suneti beson se sharja e tyre është e ndaluar sipas fesë me unanimitetin e sahabeve të mëdhenj të të Dërguarit të Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem. Thotë Enes ibn Maliku (radijAllahu anhu):

“Na kanë ndaluar sahabet e mëdhenj të të Dërguarit të Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem duke thënë:

Mos i shani prijësat tuaj, mos i mashtroni ata e mos i urreni. Kini frikë Allahun dhe duroni, sepse me të vërtetë që zgjidhja është e afërt”.²⁵

²⁵ Transmeton Ibn Ebil A’sim në “Suneti” dhe të tjerë përveç tij.

Ndalimi nga debati në fe

11- Ehlu Suneti dhe Xhemati ndalon nga debati dhe grindjet në fe sepse Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem na ka ndaluar nga kjo gjë.

Transmetohet në Sahihun e Buhariut dhe Muslimit nga Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ka thënë:

“Lexojeni Kur’anin përderisa të bashkohen zemrat tuaja, e kur të bini në kundërshtim (e ka fjalën për kundërshtimin që nuk lejohet, apo për ndonjë të keqe, ose për ndonjë dyshim etj-shiko për më tepër shpjegimin e imam Neueuit që i ka bërë Sahihut të Muslimit-shp), ngrihuni”.

Tranmetohet në Musnedin e imam Ahmedit dhe Sunenin e Ibn Maxhes (origjina e hadithit gjendet në Sahihun e Muslimit nga Abdullah ibn Amr) se Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem doli dhe disa persona po debatonin rreth kaderit (caktimit të Allahut). Fytyrat i kishin sikur të ishin shtrydhur kokrrat e shegës në to nga inati. Ai (i Dërguari i Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem) i tha:

“A mos vallë me këtë gjë jeni urdhëruar apo për këtë jeni krijuar? Po hidhni poshtë disa pjesë të Kur’anit me disa të tjera. Popujt që ishin para jush u shkatërruan si shkak i kësaj gjëje”.

Ne jemi lajmëruar se debati është dënim prej dënimeve të Allahut në këtë umet. Transmetohet në Sunenin e Tirmidhiut dhe të Ibn Maxhes nga hadithi i Ebu Umames (radijAllahu anhu) se ka thënë: Ka thënë i Dërguari i Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem:

“Popujve që devijuan para jush, iu dha debati”. Pastaj lexoi:

“Ata ta sollën ty këtë shembull veçse për kundërthënie.”

(Surja Zukhruf, ajeti 58).“

Ka thënë imam Ahmedi (Allahu e mëshiroftë):

“Bazat e sunetit te ne janë: kapja pas asaj që kanë qenë në të sahabet e të Dërguarit të Allahut sal-lallahu alejhi ue sel-lem dhe të marrurit e tyre si shembull; lënia e shpikjeve në fe, çdo shpikje është humbje; lënia e debateve dhe uljes (qëndrimin) me pasuesit e epsheve dhe dëshirave; dhe lënia e debatit dhe grindjeve në fe”.

Ajo çka u përmend më sipër ka të bëjë me debatin me të kotën, ose me debatin në të vërtetën pasi është bërë e qartë, ose me debatin pa argument, ose debatin në gjërat që nuk mund të kuptohen në Kur’an, ose me debatin pa qëllim të mirë...e kështu me radhë si shembulli i atyre që u përmendën.

Kurse nëse debati bëhet për daljen në pah të së vërtetës; nga një dijetar me qëllim të mirë, duke iu përmbajtur edukatës, është diçka që lavdërohet. Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Ftoji (njerëzit o Muhammed) në Udhën e Zotit tënd me urtësi dhe me thirrje të ndershme dhe të bukur dhe bisedo me ta në mënyrën më të mirë.” (Surja Nahl, ajeti 125).

Gjithashtu ka thënë:

“Dhe mos diskuto me popujt e Librave të Parë (me jehuditë dhe të krishterët), përveç se në një mënyrë që është më e mirë (me fjalë e punë të mira, me mirësjellje

duke i ftuar ata në Islam me Vargjet e Tij).“ (Surja Ankebut, ajeti 46).

Gjithashtu ka thënë:

“Ata i thanë: “O Nuh! Ti je kundërshtuar me ne dhe aq shumë e ke zgjatur kundërshtimin me ne. Na sill pra mbi ne atë me të cilën na kërcënove, nëse je prej të drejtëve.” (Surja Hud, ajeti 32).

Allahu i Madhëruar na ka njoftuar për debatin e Ibrahimit alejhis-salatu ues-salam me popullin e tij,dhe debatin e Musait alejhi salatu ue salam me Faraonin. Në Sunet përmendet debati i Ademit me Musain alejhimes-salatu ue salam. Gjithashtu, janë transmetuar debate të shumta nga paraardhësit tanë të mirë (selefët). Të gjitha këto debate janë nga lloji i debatit të lavdëruar, që ka në të: dije, qëllim (të mirë-shp), pasim (të Sunetit) dhe etikë.

Paralajmërimi nga ulja (qëndrimi) me pasuesit e epsheve dhe dëshirave

12- Ehlu Suneti dhe Xhemati kanë paralajmëruar shumë nga qëndrimi me pasuesit e epsheve dhe të shpikjeve në fe sepse qëndrimi me ta është në kundërshtim me urdhrin e Allahut dhe se kjo është shenjë e dashurisë ndaj tyre. Qëndrimi me ta mund të çojë në nënshtrimin ndaj humbjes së tyre dhe pasimit të tyre në të kotën.

Ka thënë Allahu i Madhëruar:

“Dhe kur ti i sheh ata të cilët zihen në biseda boshe për Vargjet Tona të Kur’anit duke i përqeshur ato, rri larg prej tyre deri sa të kalojnë në një çështje tjetër. Ndërsa, po të të bëjë shejtani të harrosh, atëherë pasi të kujtohesh, mos rri më në shoqërinë e njerëzve Dhalimunë (mosbesimtarë, keqbërës).” (Surja Enam, ajeti 68).

Ka thënë Ibn Abbasi:

“Në këtë ajet hyn çdokush që shpik në fe deri në Ditën e Gjykimit”.

E ka transmetuar këtë citim të tijin El-Begauij në shpjegimin që i ka bërë Kur’anit.

Ka thënë Ibn Xherir Et-Taberi:

Në këtë ajet ka argument të qartë për ndalimin e qëndrimit me pasuesit e së kotës nga cilido lloj qofshin, nga shpikësit në

fe dhe nga ata që dalin jashtë urdhërave të Allahut ndërkohë që flasin rreth së kotës”.

Ka thënë Ibn Abbasi:

“Mos u ul e mos qëndro me pasuesit e bidatit (ata që shpikin në fe), sepse me të vërtetë që ata të sëmurin zemrën”.

Këtu përfundon libri *“Besimi i saktë që duhet te ketë çdo musliman”* me falenderimin dhe suksesin e Allahut. Lus Allahun e Madhëruar që ta bëjë të singertë për Fytyrën e Tij të Nderuar dhe në përputhje me Sunetin e pejgamberit të Tij, Muhamedit sal-lAllahu alejhi ue sel-lem. Lus Allahun që t'i bëjë dobi muslimanëve në përgjithësi.

Lëvdatat dhe bekimet qofshin mbi pejgamberin tonë, Muhamedin, mbi familjen e tij të pastër, shokët e tij të zgjedhur dhe mbi të gjithë ata që i pasojnë me besnikëri deri në Ditën e Gjykimit.

Përmbajtja

Hyrje	3
Besimi i saktë në teuhidin rububijeh.....	8
Besimi i saktë në njësimin e Allahut në emrat dhe cilësitë e Tij.....	14
Besimi i saktë në teuhidin uluhijeh (njësimin e Allahut në adhurim)	18
Besimi i saktë në lidhje me gjashtë shtyllat e imanit (besimit).	28
Besimi i saktë në çështjen e imanit	65
Besimi i saktë në lidhje me atë që bën gjynahe të mëdha	70
Besimi i saktë në lidhje me Sahabet (shokët) e të Dërguarit të Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem	75
Besimi i saktë në lidhje me familjen e Pejgamberit sal- lAllahu alejhi ue sel-lem	82
Besimi i saktë në lidhje me mrekullitë e njerëzve të mirë (të devotshëm).....	85
Besimi i saktë në lidhje me obligimin ndaj prijësave të muslimanëve	87
Ndalimi nga debati në fe.....	91
Paralajmërimi nga ulja (qëndrimi) me pasuesit e epsheve dhe dëshirave.....	94